

Incepînd cu numărul viitor vom publica nuvela de aventuri științifico-fantastice „In drum spre Amaltea” de A. și B. STRUGAȚKI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

**Veac
nou**

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

ANUL XX

26

(1006)

26 iunie 1964

12 pagini, 1 leu

Culori,
forme
și sunete
la locul
de muncă

de ing. Eugen Stănescu

(pag. 5)

Biblioteca „Veac nou” nr. 42

OTAR DEMETRAȘVILI:

O

întîlnire

neașteptată

(pag. 9-10)

In acest număr:

Au cuvîntul... animalele!

- Prietenele mele, maimuțele
- Cu ochi... fără sprîncene
- Patrupedele înșelate

(pag. 6-7)

Instantaneu marin (Citiți în pag. 8 articolul „Plecați la mare?”...)

memento

emulație conjugală

Soțiile oamenilor celebri suferă deseori în amorul lor propriu, deoarece toată lumea le cunoaște, ca să ne exprimăm așa, prin derivație. „E nevasta lui Cutare”, se spune în-deobște despre aceste tovarășe de viață ale celor care atrag atenția opiniei publice.

A fi soția unui cosmonaut — afară de cazul când te cheamă Valentina Tereșkova și când ești tu însăși călătoare interplanetară — este o treabă cu altul mai îngrată. Cosmonauții — sovietici și americani — se numără literalmente pe degete. Ce poți face pentru a te împune personal atunci când soțul se plimbă printre stele și îl admiră o omenire întreagă?

Marina Popovici a găsit răspuns la această întrebare. Omul al cărui nume îl poartă este binecunoscutul cosmonaut nr. 4 — Pavel Popovici. Marina a devenit acum și ea bine-

renoscută, în calitate de recordmenă mondială. După cum se știe ea este, încă din 1952, un admirabil pilot aviatic. În 1958 s-a remarcat prin participarea ei, în cadrul tradiționalului grup feminin, la mitingul aerian de la Tușino. Iar în urmă cu câteva zile a dobândit primul mondial la care ne referem.

Marina Popovici a executat un zbor pe circuit închis, cu o durată de 40 de minute, la înălțimea de 5.000 de metri. Aparatul pe bordul căruia se afla era un „L-29”, de construcție cehoslovacă, cîntărind mai puțin de trei tone și destinat să servească drept „pupitr” pentru elevii zborurilor cu reacție.

Viteza atinsă de Marina a fost de 600 de kilometri pe oră, ceea ce reprezintă tocmai recordul mondial la care ne referem pentru avioanele de această categorie. Și iată că zărele au scris din nou despre familia Popovici — de data asta, însă, în legătură cu componența ei feminină.

g. n.

un mister

În urma descoperirii, în cursul lunii februarie a anului trecut, a așa numitelor „superstele” (descoperirea a fost făcută de astronomii americani de la observatoarele Wilson și Paloma) fizicienii sînt acum înclinați să creadă că în Univers există forțe mult mai puternice decît toate celelalte cunoscute pînă astăzi de știință. Luînd cîvîntul în cadrul unei recente sesiuni a secției de astronomie a Academiei de Științe a U.R.S.S., astrofizicianul N. Kardașov a fost astfel de părere că în Univers acționează o forță de cel puțin zece ori mai mare decît cea termoneucleară. Această nouă sursă de energie ar rezulta, după părerea prof. Kardașov, din cîmpurile magnetice ale corpurilor cerești, ceea ce ar explica și fantastica irradiație a „superstelelor”.

Opinia profesorului Kardașov a fost sprijinită de celebrul astrofizician Vitali Ghinzburg, care a declarat printre altele: „Dat fiind că uriașă energie iradiată de superstele nu poate fi explicată prin ipoteza reacțiilor termoneucleară, ce ar fi neîndestulătoare, e limpede că ne aflăm în fața unui fenomen calitativ nou. Ne aflăm poate în pragul unui mister ce ar putea schimba conceptele noastre fizice”.

Am dori să atragem atenția cititorilor noștri că „superstelele” descoperite, așa cum am mai spus, anul trecut, nu trebuie confundate cu stelele „novae” sau „supernovae” (despre

care am mai vorbit în paginile noastre) cunoscute încă din antichitate. Pînă anul trecut se credea că supernovele marcau fenomenul cel mai catastrofic înregistrat în Univers. Ele sînt stele care explodează dintr-o dată, împrăștiind o luminiscentă uluitoare de puternică. Supernova descoperită, de pildă, în 1885 în nebuloasa Andromeda avea, ținînd seama de depărtarea ei, o luminiscentă de o sută de milioane de ori mai mare decît aceea a Soarelui. Un fenomen care întrece deci marginile închipuirii omenesti și care nu poate rezulta decît dintr-o deflagrație de proporții catastrofale.

Și totuși, în comparație cu „superstelele”, „supernovele” par niște biete jucării. Căci „superstelele” nu au mărimea unei stele, oricît de mare ar fi aceasta, ci a unei galaxii iar, după cum se știe, o galaxie cum este aceea a noastră — Calea Laptelui — cuprinde cîteva zeci de milioane, ci de miliarde de soți. „Superstelele” sînt astfel stele unice, de proporții fantastice, egale cu zeci de milioane de stele obișnuite.

În aceste împrejurări nu e greu de înțeles în momentul de față atenția astronomilor este solicitată cu precădere de „superstele”. Pînă acum au fost descoperite cinci.

Sînt cele mai misterioase corpuri cerești de care omul a luat cunoștință pînă acum.

m. v.

cea mai apropiată...

După ce rîndurile de mai sus au fost încredințate tiparului am putut afla noi amănunte despre „superstele”, un subiect care îi va interesa, credem, pe toți cititorii.

În cadrul sesiunii Academiei de Științe a U.R.S.S., raportul general asupra rezultatelor dobîndite pînă acum în studiul „superstelelor” a fost ținut de academicianul Iosif Șklovski, care a vorbit mai ales despre „supersteaua” „3C-273”, cea mai apropiată de planeta noastră. „Ea emite — a arătat prof. Șklovski — de o sută de ori mai multă energie decît toată galaxia noastră, care e alcătuită din zeci de miliarde de stele. Diametrul ei are o mărime de 60 de ani-lumină (spre a avea un termen de comparație amintim că distanța de la Pămînt la Soare e de 8 minute-lumină n.n.) și totuși această dimensiune trebuie considerată ca fiind foarte modestă dacă o comparăm cu masa într-adevăr uluitoare și egală cu de o sută de mii de milioane de ori masa Soarelui”. „Supersteaua” „3C-273” se depărtează de noi cu o viteză de 50.000 de kilometri pe secundă și cu toate că e cea mai aproape de noi se află totuși la o depărtare de 1500 de milioane de ani-lumină.

Cea mai depărtată superstea—recent descoperită chiar de acad. Șklovski și numită de el „3C-286” — e și cea mai luminoasă. Viteza ei de mișcare în Univers e de 150.000 de kilometri pe secundă, distanța ei de noi e de 10.000 de milioane de ani-lumină iar strălucirea ei de o mie de ori mai mare decît a Soarelui.

În cursul dezbaterii, acad. Șklovski a făcut o afirmație a cărei importanță nu poate scăpa, desigur, nimănui. El a spus astfel: „Analiza spectrului „superstelelor” ne dă dreptul să spunem că sînt foarte tinere și că nu au o vîrstă mai mare de zece mii de ani”. Ori, zece mii de ani sînt în astronomie o cifră infimă — dacă ținem seama că Pămîntul există de 5 miliarde de ani și că omul a apărut de cel puțin cinci sute de mii de ani.

Ceea ce înseamnă că „superstelele” se nasc, dacă ne putem exprima așa, sub ochii noștri și că în Univers apar mereu noi aștri, infirmînd ipotezele lui Lemaitre, Gamow și ale altora care credeau că toate corpurile cerești ar fi apărut în același timp, prin explozia unui atom superdens întimplat acum cîteva miliarde de ani.

m. v.

teatrele pariziene și clasicii ruși

Presă franceză a remarcat în repetate rînduri pronunțatul „accent rus” al actualei stagiuni teatrale pariziene. Căci a-

proape fiecare teatru din capitala Franței a prezentat și continuă să prezinte cu succes piese ale clasicilor ruși sau dramatizări după opere literare rusești.

Trupa „Comediei Franceze”, care a fost recent oaspete al țării noastre, a izbutit una din cele mai interesante realizări ale anului cu „Crimă și pedeapsă”, dramatizare după Dostoievski.

În direcția artistică a lui Jean Louis Barrault, Théâtre de France” (Odéon) a pus în scenă „Livada cu vișini” de Cehov, spectacol prevăzut să țină a fișul mai multe stagiuni; la teatru „Champs Elysées”, drama lui Oblomov, „omul de prisos” descris cu un umor atît de amar de N. Goncearov, trezește o puternică rezonanță printre spectatori.

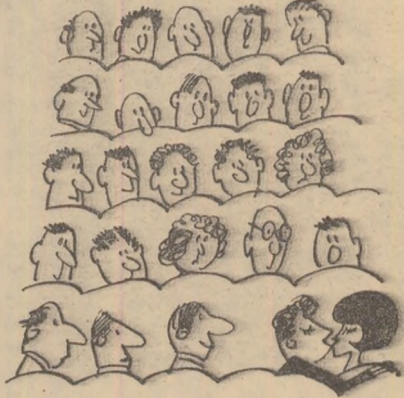
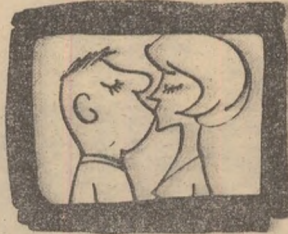
Lirismul romantic și marea artă a interpretării sînt trăsături ce caracterizează un alt spectacol „rus” al stagiunii pariziene, anume „O lună la țară” de Turgheniev, prezentat de teatru „Atelier”. După cum noutatea montării este nota caracteristică a spectacolului realizat pe motivele nuvelei lui Gogol „Mantaua” de „T.E.P.” (Teatru Parisului Estic). Ar mai putea fi citate pe aceeași linie și cele patru piese-scheciuri într-un act, inspirate de povestiri ale lui Dostoievski, Cehov și Gogol, jucate de colectivul teatrului „Récamier”.

Dar evenimentul cel mai important al stagiunii îl constituie, fără îndoială, premiera cu „Copiii soarelui” de Gorki la Teatru Național Popular, cu care și-a inaugurat activitatea noul director al teatrului, actorul Georges Wilson, continuînd astfel printr-un spectacol de bun augur interesanta tradiție creată în acest teatru de predecesorul său, Jean Vilar. Publicul spectator și critica teatrală au făcut o primire entuziastă acestei piese gorkiene, necunoscute pînă acum parizienilor.

Sublinierea „accentului rus” al actualei stagiuni teatrale, făcută de presa franceză este deci cit se poate de îndreptățită.

m. c.

S. Filanovski

Fără cuvinte

perspective

În anii care vin Moseova se va îmbogăți cu o serie de noi și interesante construcții. Considerîndu-se că suprafața pe care o ocupă actualmente capitala sovietică — 88.000 de hectare — este suficientă, orașul se va strădui să crească în înălțime. Astfel viitoarele case de locuit vor avea de la 8 la 21 de etaje. Pentru a evita monotonia arhitecturală, în cadrul aceluiași cartier se vor ridica blocuri de înălțimi diferite iar clădirile vor căpăta culori variate, balcoane în diverse forme, terase etc.

Pentru locuitorii temporari ai Moscovei se va construi pînă în 1966, poate chiar pînă la sfîrșitul lui 1965, hotelul „Rossia”, în cartierul Zariadie. Capacitatea lui va fi de 6.000 de persoane iar în restaurantele și cafenelele sale se vor putea instala simultan 4.250 de consumatori. Hotelul va dispune de o sală de concert cu 3.000 de locuri, de două cinematografe și de un parc spațios.

În apropierea parcului „Gorki” se va ridica noul local al Galeriei naționale de pictură,

care va avea 150 de săli; Teatru MHAT se va muta pe bulevardul Tverskoi iar în zona sud-vestică a capitalei sovietice se va inaugura un circ cu trei arene, care va fi unul din cele mai mari din Europa. La Ostankino este în curs de construcție noul centru de televiziune, a cărui antenă emițătoare va avea 500 de metri.

În cursul lui 1964 și 1965 micii moscoviți vor căpăta 88 de școli noi, precum și creșe și grădinițe pentru 52.000 de preșcolari. Părinții lor își vor putea face cumpărăturile în 400 de magazine puse de pe acum pe șantier. Mamele, în mod special, se vor bucura foarte cîrînd de serviciile a 17 noi saloane de coafură.

Z. V.

bătălie cu lupii de mare

Pînă nu de mult se credea că rechinii nu prezintă nici un interes pentru pescari. Dacă în timpul pescușului de thoni și scrumbii se întimpla să fie prins și vreun rechin, el era ucis și zvîrlit peste bord. Procedeu era determinat de părerea că acești lupi de mare nu sînt de fel folositori, că nu știu decît să distrugă, părere de altfel în mare parte justificată.

Primăvara trecută, de pildă, pescarii flotei de pescuit „Slavianka” erau cît pe-acum să nu-și îndeplinească planul. Și nu pentru că nu și-ar fi dat silința, că n-ar fi muncit cu sîrg. Pricina era cu totul alta. În timp ce navigau prin golful Amur se întimpla un lucru ciudat. Aproape după fiecare aruncare în apă năvoadele erau ridicate pe punte într-o stare deplorabilă: sfințite și cu foarte puțin pește în ele. Nici chiar pescarii eși mai încercați nu puteau pricepe care era cauza. Într-un rînd, însă, căpitanul unuia dintre vase a observat un rechin strecurîndu-se prin apă către năvod. Cu o lovitură fulgerătoare a maxilarilor, semînd cu niște fierăstăie, animalul a sfințit năvodul, înghițind hulpav aproape toate scrumbiile. Imediat, însă, vinovatul a fost prins și transportat la combinatul de prelucrare a peștelui. Unde, recent, s-a descoperit că aceste fiare marine au și unele însușiri folositoare. Drept care au început să fie pescuite sistematic și prelucrate în combinatale piscicole.

În momentul de față aproape că nu există zi în care pescarii de pe trei mari flote să nu se întoarcă în port cu o încărcătură de rechin. Căci deși rechinii trăiesc în special în apele calde, în apele ecuatoriale, vasa cînd haneurile de scrumbii se îndreaptă către nord lupii de mare pornesc pe urmele lor. Pescarii au observat că rechinii se ațin de obicei de-a lungul promontoriilor stîncose, unde găsesc cu ușurință caracatițe și moluște. Așa încît pescarii știu acum că în aceste locuri îi așteaptă o pradă bogată de rechin. Luna aceasta, de pildă, în golful Petru cel Mare a fost prins un rechin de 250 de kg și peste doi metri lungime. Specialiștii au stabilit că din ficatul rechinilor se poate obține o untură de pește extrem de bogată în vitamina „A”. Pielea rechinului poate fi folosită la fabricarea unor produse de galanterie iar din înotătoare se pregătesc răcitori gustoase și în același timp un clei de calitate superioară. Friptura de rechin este delicioasă iar din oase și măruntaie se fabrică o făină care poate fi întrebuintată în creșterea animalelor.

g. b.

Abonați-vă la

„VEAC NOU”

Prețul abonamentelor :

pe 12 luni 40 lei,
pe 6 luni 20 lei,
pe 3 luni 10 lei.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

În noaptea de nouă spre zece iunie, la ora trei, a acostat în portul Iujnii din Moscova, aducând instalații și mașini-unelte, motonava „Terek”. Era prima navă fluvială sosită din Leningrad pe noua cale de transport pe apă, recent terminată — canalul Volga-Baltica. „Terek” a parcurs distanța dintre cele două orașe de două ori mai repede decât ar fi străbătut-o pe vechiul traseu.

E lung, chiar foarte lung drumul de la mările Caspică, Azov și Neagră până la Baltica și Marea Albă și pentru a-l parcurge navele fluviale trebuie să treacă prin multe bazine de apă, naturale și artificiale. Principala arteră de transport este Volga, de-a lungul căreia au fost construite patru mari noduri hidrotehnice cu ecluze navigabile: canalul navigabil Volga-Don, sistemul Volga-Marea Baltică, canalul navigabil Marea Albă-Marea Baltică și canalul Moscova.

Cit e de mare importanța acestui drum navigabil? El leagă întinsele regiuni din sudul U.R.S.S. cu cele din nord-vest și face posibil transportul unor cantități imense de lemn, petrol, cereale, minerale de fier, apatite, nefeline etc. Dar diferitele porțiuni ale acestei importante artere fluviale erau până nu de mult neuniforme. Alături de excelente sisteme hidrotehnice cum este, de pildă, canalul Volga-Don (cu o lungime de peste 100 km) și de marile noduri hidrotehnice de pe Volga, pe traseu mai existau por-

țiuni care, din cauza mării variații a adâncimii apei, nu permiteau vaselor moderne de mare tonaj să ajungă dintr-o mare într-alta.

Zilele trecute, însă, o dată cu intrarea în funcțiune a căii navigabile Volga-Baltica, a fost lichidat și acest ultim obstacol. Vechiul sistem Mariinski a fost modernizat; în locul celor 39 de ecluze mici și învechite funcționează acum trei noduri hidrotehnice cu 7 ecluze moderne care permit trecerea vaselor de mare tonaj de pe Volga.

Lungimea totală a imensei artere albastre care unește mările Caspică, Azov, Baltica și Albă, — incluzând și canalul Moscova — este de aproape 5100 km. Noul drum va constitui baza sistemului unic de transport fluvial din partea europeană a U.R.S.S. Construcțiile tehnice complexe care au fost înălțate de-a lungul arterei au contribuit nu numai la creșterea adâncimii apei ci și la lichidarea barierelor dintre bazinele hidrografice. Marile lacuri și mări artificiale create în spatele barajelor duc în același timp la scă-

derea vitezei de scurgere a apei și la îndreptarea traseelor vaselor și, ca urmare, la mărirea vitezei de navigație. Se reduce, așadar, și timpul necesar pentru transportarea produselor către consu-

Cele mai importante canale navigabile din lume

CANALE ȘI ȚĂRI	Lungimea în km.	Anul dării în exploatare
Volga-Baltica (U.R.S.S.)	361	1964
Marea Albă-Baltica (U.R.S.S.)	227	1933
Canalul Suez (R.A.U.)	161	1869
Canalul Moscova (U.R.S.S.)	128	1937
Volga-Don (U.R.S.S.)	101	1952
Canalul Kiel (R.F.G.)	98	1895
Canalul Panama (Panama)	82	1914

matori, precum și costul acestei operațiuni. Specialiștii au calculat că investițiile legate de reconstruirea și modernizarea acestor artere de transport vor fi amortizate în numai 5,5 ani.

Am pomenit mai sus de un sistem unic de transport fluvial în partea europeană a U.R.S.S. Vom aminti, în legătură cu aceasta, de câteva proiecte interesante ce urmează să fie realizate în următorii ani. Dar mai întâi o scurtă incursiune în trecut.

Nici o țară din lume nu are o rețea internă de căi fluviale de transport atât de bogată ca Uniunea Sovietică. Lungimea totală a riuilor favorabile pentru transporturi fluviale și plutărit însumează circa 500 000 km.

Până la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, căile fluviale interioare ale Rusiei erau folosite mai ales sub formă lor naturală, fără sau aproape fără nici un fel de lucrări în vederea îmbunătățirii condițiilor de navigație.

În anii puterii sovietice căile fluviale au luat o importanță deosebită. În 1961 s-au transportat pe apele interioare mai bine de 400 milioane de tone de mărfuri, de aproape 13 ori mai mult decât nivelul maxim atins în transportul fluvial de Rusia pre-revoluționară în 1913. U.R.S.S. ocupă de altfel primul loc în lume în ce privește volumul mărfurilor transportate cu nave fluviale. În perioada de navigație — mai octombrie — transportul fluvial acoperă mai bine de 15 la sută din totalul transporturilor în tone și circa 12 la sută din traficul de mărfuri realizat de toate mijloacele de transport. De menționat că folosirea transportului fluvial duce la dobândirea unui efect economic maxim în transportul mărfurilor cu volum mare cum sînt, de exemplu, lemnul brut, cărbunele, petrolul, materialele de construcții, mineralele, sarea, îngrășămintele minerale și materiile prime pentru industria grea.

De aceea, deși navigația este unul din cele mai vechi mijloace de transport și ca viteză se află în urma tuturor celorlalte mijloace de comunicație, ea nu cedează, totuși, locul important pe care-l deține, ba continuă să se dezvolte vertiginos. Fluviile și riuurile sînt amenajate pentru vase de tonaj din ce în ce mai mare; se construiesc canale cu ecluze moderne, legînd majoritatea arterelor într-o deasă și unică rețea de transport. Și, am văzut, lucrul nu e de mirare, întrucît costul transportului pe apă este mult mai mic față de celelalte tipuri de căi de comunicație.

Și acum să revenim la proiectele amintite. Una din problemele cele mai de seamă pe care o ridică crearea sistemului unic este realizarea unei căi fluviale adînci care să unească direct Marea Neagră cu Marea Baltică. Construirea unei asemenea căi

moderne, accesibilă vaselor de un și mai mare tonaj, va face posibilă o legătură directă între porturile Mării Negre și Mării Baltice. Acest drum va fi folosit mai ales pentru transportul mărfurilor sovietice destinate exportului precum și al mărfurilor sosite din alte țări în porturile Mării Baltice spre mările Neagră și de Azov. În felul acesta se va realiza și legătura cu porturile Mării Mediterane. În același timp, drumul proiectat va deservi legăturile economice și de transport interregionale ale U.R.S.S.

Pe unde va trece această arteră? Desigur pe Nipru în sus, apoi, cel mai probabil, pe afluentul său Pripeat pînă la Pinsk, de unde, printr-un canal în zona cumpenei apelor, va face legătura cu Nemanul iar de aici direct cu Marea Baltică. Drumul fluvial Marea Neagră-Marea Baltică va lega porturile Herson și Klaipeda și va avea o lungime de 3523 km. Construcția este prevăzută a fi terminată pînă în anul 1970.

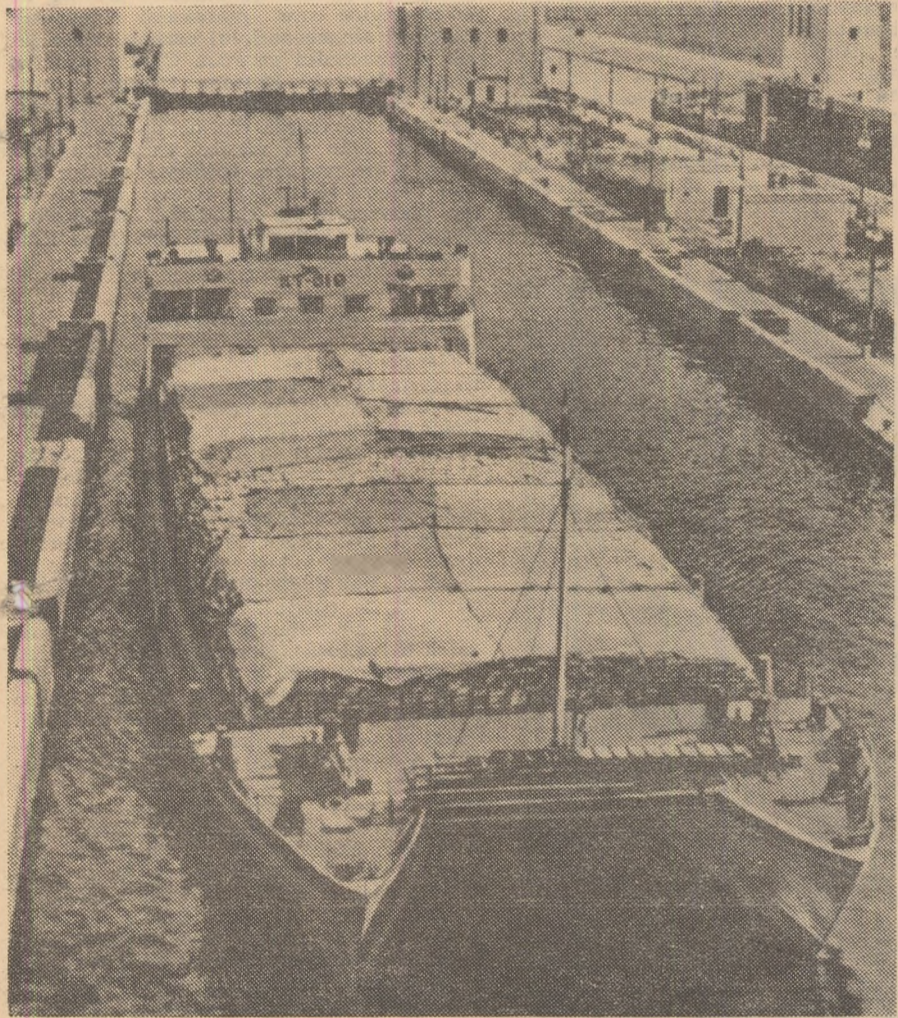
Economicitatea drumului fluvial Marea Neagră-Marea Baltică este determinată în mare parte de construirea, aproape în același timp, a canalelor Nipru-Marea de Azov și Nipru-Krivoi-Rog. Acestea din urmă vor face legătura directă între bazinele Volgăi, Kamei, Donului și Niprului.

În sfîrșit, o mare importanță pentru dezvoltarea navigației fluviale în partea europeană a U.R.S.S. o are realizarea construcțiilor hidrotehnice complexe de pe Kama și, în perspectivă, aducerea apei fluviilor nordice în Volga. În viitor, artera albastră a Kamei se va prelungi pînă la fluviul Peciora și pe întregul traseu al acesteia cu o lungime de 810 km, de la Solikamsk pînă la Ust-Voia, vor circula vase fluviale ca cele de pe Kama și Volga. Pe acest drum vor putea fi transportate, conform calculului, mai bine de 15 milioane de tone de mărfuri, mai ales cărbuni și lemn de pădure. Realizarea acestor din urmă construcții hidrotehnice nu are, totuși, ca principal scop navigația, ci mai ales captarea unei părți a apei riuilor nordice Peciora, Vicegda etc. care curg spre nord, prin regiuni slab sau deloc populate și se varsă fără folos în Oceanul Înghețat de Nord.

Conform hotărîrilor Congresului al XXII-lea al P.C.U.S. lucrările de creare a sistemului de transport fluvial unic al părții europene a U.R.S.S. vor fi terminate în întregime în următorii 20 de ani.

I. S. Gruescu

Institutul de geologie-geografie al Academiei R.P.R.

Ecluză pe Volga

Comoara de sub lac

Dacă avionul s-ar fi abătut numai cu puțin din drum cine știe cînd ar fi fost descoperite milioanele de tone de minereu bogat ascuns sub oglinda apei micului lac de lingă Kustanai...

Uriașul teritoriu cuprins între o ramificație a Uralului și Kazahstanul muntos a fost pentru geologi mulți ani o pată albă. Pînă nu de mult predomină părerea că acest pămînt nu poate fi de nici un folos omului. Ba, unii spuneau chiar în glumă că acum câteva milioane de ani un uriaș cu miini puternice ar fi adunat toate bogățiile de pe cele două continente despărțite de Urali în acest gigantic masiv muntos,

pustiind de avuții subsolul ținuturilor din stepa Kazahstanului. Dar tocmai aici au fost găsite imensele bogății pomenite la început.

Ce amestec are, însă, avionul? Într-o zi ca multe altele din primăvara lui 1949, avionul unei expediții geologice care făcea explorări în Ural zbura pe deasupra steei de pe malurile Tobolului îndreptîndu-se spre Kustanai. Deodată săgeata busolei începu să se comporte ciudat. Timp de câteva minute păru că se împotrivesc unei forțe neobișnuite. Apoi se potolii. Ce-a urmat nu e greu de închipuit. Pilotul i-a înștiințat neîntîrziat pe geologi; aceștia i-au chemat într-ajutor pe geofizicieni și pînă la urmă aparatele, extrem de sensibile, ale specialiștilor au înregistrat o intensitate de zece ori mai mare decât aceea care, în mod obișnuit, indică dacă un zăcămint prezintă sau nu însemnătate industrială.

Așa a fost descoperit zăcămintul de la Sarbai. Iar la numai câteva săptămîni, la zece kilometri de acolo, în direcția nord-est a mai apărut un zăcămint de minereu de magnetită la Sokolovka.

Curînd, la Sarbai au început să sosească mașini puternice, adevărați giganți. De pe platforma de asamblare a Uralmaș-ului și Novo-Kramatorsk-ului excavatoarele ajungeau de-a dreptul în cariera Sokolovskoe.

Pentru a ajunge pînă la straturile de minereu cele mai de suprafață, la Sokolovka au trebuit excavații și „clădiți” în halde circa 30 de milioane de metri cubi de rocă sterilă, iar la Sarbai au vreo zece milioane de metri cubi mai mult. La aceste cifre, oricum destul de elocvente, adăugăm că în amîndouă locurile s-a purtat o bătălie îndîrjită și cu câteva milioane de metri cubi de ape freactice care, pînă nu au fost „izgonite”, nu au cedat nici o tonă de minereu.

A urmat apoi faimosul record mondial care a doborît vechiul record: într-un singur an au fost extrase șaptesprezece milioane de metri cubi de rocă iar fundul cuvetei s-a adîncit cu cincizeci și cinci de metri.

Astăzi, pe adresa carierelor Sokolovka și Sarbai sosește din ce în ce mai multe „comenzi” din toate colțurile Uniunii Sovietice, drumurile care leagă noile exploatare de centrele metalurgice ale U.R.S.S. se înmulțesc cu fiecare zi. După Celeabinsk, care a fost primul beneficiar, au urmat Nijni-Taghil, Magnitogorsk, Orsko-Halilovsk, iar acum Kuznețk, Serov, Karaganda...

Cererile sînt multe, dar și rezervele suficiente.

Alexandra Scurtu

PROCESUL DE LA NÜRNBERG

(Urmare din numărul trecut)

...29 noiembrie 1945. Pe un perete era instalat un ecran alb obișnuit: urma prezentarea unui număr de filme documentare, turnate de cronicari cinematografici nazisti. Armatele aliate capturaseră zeci de mii de metri de asemenea peliculă. Cu o zi înainte electricienii Palatului Justiției lucraseră intens la niște instalații în boxa acuzatiilor. Abia a doua zi s-a aflat că instalaseră o iluminare specială pentru fiecare acuzat.

În sală s-a stins lumina. Au început să ruleze primele secvențe ale filmului „Planul nazist”. Pe ecran se putea urmări lupta nazistilor pentru cucerirea puterii, cei dintâi pași după acapararea acesteia, crearea Wehrmachtului. Apoi a urmat filmul documentar „Lagărele de concentrare”, cronică cinematografică a Gestapoului care nu era destinată, bineînțeles, publicului. Pe pinza albă se vedea lagărul de concentrare Auschwitz, zeci de mii de nefericiți care-și așteptau moartea, loviți, hăituiți de ciini. Și deodată faimoasele crematorii, sfârșitul martiriului îndurat de sute de mii de prizonieri. Dar asta ce mai era? Un depozit de baloturi. Baloturi cu părul tăiat victimelor înainte de execuție. Pe baloturi se putea citi: „Păr bărbătesc”, „Păr femeiesc”. În fața intrării în crematoriu zăceau muniți de ghetă, pantofi — zeci de mii de perechi. Alături erau ghetuțe de copii...

Priveam filmul și din când în când mă uitam spre banca acuzatiilor. În sală era întuneric dar fețele lor erau luminate și acuzatii păreau niște fantome, niște măști rigide. Pe ecran se perindau mereu alte mormane de cadavre, de încălțăminte... O orchestră alcătuită din cei mai buni muzicieni ai Europei executa un „tangou al morții”, înăbușind gemetele nefericiților. Când hitleristii s-au retras i-au exterminat și pe acești muzicieni, ale căror gemete n-a mai avut cine să le acopere.

Schacht încerca să nu vadă filmul, privea spre galeria destinată invitaților. Ce legătură avea el, un bancher, cu aceste crime? Dar această ipocrizie sfruntată a fost curind demascată; fără „el”, principalul finanțator al războiului, n-ar fi existat nici Hitler, nici cuptoarele de la Auschwitz.

Neurath lăsase capul în jos iar Funck își acoperise ochii și arăta ca un cadavru. Negustorul de sclavi Sauckel își ștergea fruntea de nădușeală. Franck plîngea cu sughituri, Rosenberg se agita nervos, încercînd să vadă cum se comportă ceilalți. Unul dintre avocații apărării nu-și putu reține un strigăt: „Doamne, ce grozăvie!”

Apoi pe ecran s-au ivit cuptoarele de la Buchenwald. Când au apărut din nou baloturi cu păr și crainicul anunță că părul fusese folosit ca materie primă pentru fabricarea de ciorapi speciali destinați marinarilor de pe submarine, Dönitz îi șopti ceva la ureche lui Raeder.

Apoi a urmat lagărul de la Dachau. Șaptesprezece mii de morți. După care l-am văzut pe Josef Kramer, călăul lagărului de concentrare de la Belsen. Trupuri de femei erau zvirlite într-o groapă... Franck își mușca degetele.

Cînd s-a terminat filmul Streicher, fără să se adreseze cuiva anume, a rostit: „Poate că în ultimele zile s-o fi întimplat așa ceva”. Dar Fritche i-a răspuns ironic: „Milioane în ultimele zile? Nu...”

Procesul de la Nürnberg a smuls măști și a pus în adevărata lor lumină căpeteniile celui de-al treilea Reich. N-ar avea, însă, cred, nici un sens să rețin atenția cititorilor cu relatări despre toți acuzatii. Am să mă opresc ceva mai amănunțit numai asupra a trei dintre ei: Göring, Ribbentrop și Schacht. Și iată de ce: Herman Göring a fost „acuzatul nr. 1”; el însuși a afirmat că intrucit Hitler nu era de față își asuma răspunderea pentru multe învinuiri aduse întregului guvern german. Joachim Ribbentrop a condus aproape tot timpul politica externă a regimului nazist. Iar Hjalmar Schacht a intruchipat de-a lungul unei întregi perioade istorice (și pînă la Hitler și în timpul lui) domnia monopolurilor, cu ajutorul cărora a asigurat venirea la putere a lui Hitler și a pregătit pe plan economic agresiunea nazistă. Desigur,

nu-mi asum misiunea de biograf. Ci am să mă rezum mai ales la ce am văzut și am auzit la Nürnberg.

Herman Göring văzut de aproape

Interogatoriul lui Göring a durat zece zile. În timp ce-l priveam mă întrebam: cum se face că aproape tot guvernul hitlerist a fost prins?

Istoricii afirmă că în ultimele lui bătălii, după ce fusese înfrînt în Rusia, Napoleon și-a căutat moartea; fiind un om inteligent și lucid și-a dat seama că imperiul își trăia ultimele clipe. Nu voia să se sinucidă, nu era în firea lui ci prefera moartea pe cîmpul de luptă.

Bineînțeles, căpeteniile Germaniei hitleriste nu s-au gândit la așa ceva. Carieristi politici care n-au stat o clipă la îndoială cînd au trimis la moarte milioane de oameni, jefuitori de cadavre care s-au îmbogățit de pe urma asasinatelor în masă și a jafurilor, cînd au simțit apropierea înfrîngerii ei au făcut tot ce le-a stat în putință ca să-și scape pielea.

Cum a ajuns însă la Nürnberg „energeticul Herman”?

...În dimineața zilei de 9 mai 1945, la statul major al diviziei a 36-a din armata a 7-a americană s-a prezentat colonelul german Bernd von Brauchitch spre a purta tratative, din însărcinarea Reichsmarșalului Herman Göring. Göring era dispus să se predea învingătorilor.

picioarele în mormînt, a dat un ordin prin care Göring era decretat trădător.

Prin urmare, la 23 aprilie 1945 Göring a fost arestat de unități SS dislocate la Berghof. Göring își cunoștea mult prea bine fîhrerul pentru a aștepta liniștit desfășurarea evenimentelor în acele zile turburî, cu atît mai mult cu cît și în împrejurări cît se poate de „normale” nu era prea greu să fii decapitat de Gestapo. Intemeietorul Gestapoului, care în faimoasa noapte de iunie 1934 condusese măcelărirea lui Röhm și a multor altor nazisti deveniți incozoni, își dădea prea bine seama de primejdia ce-l amenința. Reichsmarșalul nu era deloc sigur că n-aveau să se găsească doi-trei SS-iști fanatici dispuși să execute ordinul fîhrerului de a-l împușca pe trădătorul Göring.

Drept care Herman Göring și-a luat măsurile lui. În cele din urmă a izbutit să ia legătura cu un grup de ofițeri de aviație care l-au eliberat. Intrucit, însă, exista totuși primejdia ca să fie împușcat de SS-iști, el a hotărît să se salveze preîndu-se americanilor. La rugămintea lui, aceștia i-au adus familia și slugile. Șaptesprezece „Studeback”-uri i-au transportat bagajul. Și Göring a rămas la americani pînă a ajuns în închisoarea din Nürnberg.

Atît prin biografie cît și prin tot cursul carierei lui, Herman Göring se deosebea net de ceilalți acuzatii: atît de cei care se considerau aristocrați amestecați în

rol important în dezvoltarea mea ulterioară au fost: funcția de guvernator deținută în Africa de sud-vest de tatăl meu, relațiile lui de atunci în special cu doi oameni de stat englezi: Rhodes și Chamberlain-senior, simpatia tatălui meu pentru Bismarck, evenimentele din tinerețea mea, din care jumătate am petrecut-o în Austria... În preajma primului război mondial eram locotenent într-un regiment de infanterie. Din octombrie 1914 am devenit pilot, mai întîi pe un avion de recunoaștere apoi, pentru scurt timp, pe un bombardier. În toamna lui 1915 am început să pilotez un avion de vînătoare. Într-o luptă aeriană am fost grav rănit. După însănătoșire am fost numit comandant al unei escadrile de vînătoare apoi, după prăbușirea lui Richthofen, am devenit comandantul celebrei escadrile Richthofen.

În perioada aceea chipul inecat în osinza al lui Herman Göring a apărut de multe ori în revistele ilustrate. Se putea lesne vedea pînă și în sala tribunalului cu ce mulțumire își amintea Göring de zilele acelea care marcaseră începutul lungii și singeroasei lui cariere de marșal al Reichului german. Cînd a amintit despre decorații Herman Göring a preferat, însă, să treacă sub tăcere motivul pentru care fusese distins de Kaiser. El a omis „acte de vitejie” ca distrugerea unor orașe pașnice,uciderea multor femei, bătrîni și copii în timpul incursiunilor pirateresti ale escadrilei Richthofen. Numele lui Göring a fost înscris pe lista criminalilor de război încă în 1918.

Samsar al monopolurilor

Germania a fost înfrîntă dar militaristii germani n-au depus armele ci au început numaidecît pregătiri pentru crearea Reichswehrului. Mulți prieteni ai lui Göring s-au înrolat în noua armată. Göring a refuzat și a plecat în străinătate „ca să-și facă o situație” — cum a pretins la proces — sau, mai bine spus, ca să aștepte vremuri mai bune. S-a stabilit în Scandinavia, rămînînd o bucată de vreme în Suedia. „Dar după cîtva timp m-am simțit atras de patrie”. Atracția a avut motive bine determinate: în Germania „mirosea a friptură”. Göring a arătat apoi că în noiembrie 1922 a participat la un miting de protest împotriva predării către Antantă a criminalilor de război germani. (Göring n-a spus, însă, adevărul atunci cînd a afirmat că „a fost ca simplu spectator” la miting. El știa prea bine că figura pe lista criminalilor de război). Atunci a auzit Göring pentru prima oară de Hitler. Aflînd că Hitler nu punea nici un preț pe rezoluția de protest „care n-avea nici o valoare”, ci pe reinvierea militarismului german, Göring a prins curaj. „Era o părere care coincidea în totul cu principiile mele, cu telurile mele” — a declarat Göring. Și înțelegînd asta, el s-a orientat către nazisti.

Bravul ofițer din armata Kaiserului a purces numaidecît la crearea de detașamente armate ale partidului național-socialist, acțiune la care a colaborat strîns cu Ernst Röhm. Ținînd seama de trecutul lui, industriașii germani aveau multă încredere în Göring. Cu timpul, Herman Göring a devenit unul din cei mai importanți intermediari între monopolisti și Reichswehr pe de o parte și partidul hitlerist pe de alta.

„Foarte curînd lucrurile au ajuns la evenimentele din 9 noiembrie 1923” — a arătat Göring, referindu-se la putchul de la München. Și după o scurtă pauză a adăugat: „Desfășurarea ulterioară a evenimentelor e cunoscută. La München am fost grav rănit... Cu asta am încheiat primul capitol al biografiei mele”.

Apoi Herman Göring a arătat că după eșecul putchului de la München a fugit peste hotare. Acolo a aflat că Hitler și alți cîțiva participanți activi la putch fusese arestați și deferiți justiției. Göring și-a găsit adăpost mai întîi în Austria și apoi în Italia, unde a trăit pe picior mare cheltuind fără scrupule averea soției sale.

A. Poltorak

(Va urma)

Cînd Göring mai era „numărul 2”...

Se știe că în aprilie 1945 Göring a făcut o tentativă de a pune mina pe putere. Dorea, măcar pentru o scurtă perioadă, să devină din „nazistul nr. 2” „nazistul nr. 1”. Drept care i-a telegrafiat lui Hitler, amintindu-i de o dispoziție dată în 1941 conform căreia Göring era socotit succesorul lui Hitler. Și intrucit Hitler care se afla în capcana de la Berlin nu mai putea conduce țara, Göring socotea de cuviință că era timpul să se proclame succesorul lui. Dar mult râvnitul rol de „nr. 1” nu i-a fost dat să-l joace decît ca acuzat, la Nürnberg.

Cînd a primit telegrama, Hitler a fost cuprins de o furie turbată. Vroiau să-l ia puterea. Și cine? Tocmai omul care își spunea „credinciosul paladin al fîhrerului”, care își datora toată cariera lui Hitler? Și Hitler, care se și afla cu amîndouă

gloata nazistă, cît și de cei care se socoteau temelia ideologică și politică a regimului. Prin trecutul lui, Göring amintea oarecum aristocraților de felul lui Neurath și Pappen că provenea din același mediu cu ei dar prin activitatea lui practică vroise parcă să arate că era un om de acțiune, spre deosebire de „aristocrați” sau de „demagogii” de soiul lui Rosenberg și Streicher.

Herman Göring s-a născut în 1893, la Rosenheim, în Bavaria.

— Relatați pe scurt tribunalului biografic dv. pînă la primul război mondial — i-a cerut lui Göring avocatul său Stamer.

Și Göring a început: „Am primit o educație obișnuită — mai întîi am avut profesor acasă, apoi am urmat liceul militar și am fost ofițer activ în armată. Principalele împrejurări care au jucat un

Au cuvîntul... animalele!

Priete

Cele trei eroine

„Totul a început din anul al treilea de facultate. Ne alegeam temele de studiu. „Mi-ar plăcea să lucrez cu maimuțe” — am îndrăznit să cer. „Atunci te repartizăm profesorului Mihail Fiodorovici Nesturh. El e „regele primatelor”...”

Mi-am ales lucrarea: „Studiu comparativ al emoțiilor și al modului lor de exprimare la maimuțe”. Trebuie să spun de la bun început că maimuțele își exprimă emoțiile ca și omul, prin mimică, gesturi, sunete. M-am înarmat, deci, cu cele necesare pentru înregistrarea lor: un carnețel, un aparat fotografic și un magnetofon.

— Principalul e să nu-ți fie frică. Maimuțele simt când omului îi e teamă și devin agresive, — m-a povăit cercetătorul L. A. Firsov. Ar fi bine, pentru început, să faci pe îngrijitoarea, să le hrănești și să le speli, ca să-ți le apropii mai repede.

Așa a început munca mea cu maimuțele. Programul zilnic al animalelor trebuia respectat cu strictețe: la 8.30 micul dejun, la 12 prînzul, la 17 cina. În libertate maimuțele se hrănesc cu muguri, frunze, flori, fructe, dar nu disprețuiesc nici ouăle de pasăre sau insecte. Noi ne străduim să le respectăm preferințele.

Maimuțele noastre sînt foarte manierate. Au la dispoziție tacîmuri de masă, mîncîncă din farfurii, beau lapte din căni și știu să minuiască lingura. Dacă mîncarea e prea fierbîntă, o răcesc suflînd în ea.

Accesul străinilor în laborator e în general interzis. Puținii vizitatori pentru care se face excepție de la regulă sînt obligați să-și pună halate albe, imaculate, și să se spele bine pe mîini. Organismul maimuțelor e foarte receptiv la infecții.

O dată cu înserarea se sună „stîngerea”. Înainte de a adormi cimpanzeii se foiesc un timp în paturile lor, aranjîndu-și de zor paturile. Apoi se lasă liniștea. O liniște relativă, căci se întîmplă ca și maimuțele să geamă în somn, să strige sau să sforăie.

„Elevele” mele sînt trei, trei se deosebesc atît ca ca fire.

Cea mai mare, Rița, are zeei trăiesc, în medie, 50- am poreclit-o „băbuța”. Pe cu o băbuță mică, gîrbovit mai e și fricoasă pe dea am adus în laborator u Văzîndu-l și auzîndu-l i speriat așa de tare încît a cuez la repezeală „mons i-am arătat o mică statuie prezentînd o maimuță și că Rița o să se sperie. T sînt cuprinse de panică cir Dar reacția Riței a întrecu rile. Cu ochii ațîntiți asu părul zbîrlit, s-a ghemuit depărtat al cuștii, țîpînd cî încît i-a adunat pe toți l torului.

Singurătatea n-are darul un caracter morocănos. D singură în cușcă poate că venit mai calmă, mai să-i fi văzut bucuria cî vizită alți doi cimpanzei. Dar ce-a urmat după înti le alergau de colo-colo, se reți, se agătau cu picioar acoperișului și în poziția făceau fel de fel de giu deau! Risul lor nu se t „ha-ha-ha” sonor, specific sunete mai înăbușite, un

Celelalte două maimuț încredințate, Neva și La

Neva e o :

CU OCHI...

FĂRĂ SPRÎNCENE

Natura a înzestrat ochii viețuitoarelor cu forme și însușiri extrem de variate. Vulturului i-a dat ochi de o agerime proverbială iar unor animale ce-și duc traiul sub pămînt doar un simulacru de ochi. Peștilor din adîncimi le-a plasat ochii la capătul unor antene lungi iar unei specii de păianjen i-a dăruit opt ochi. Există ochi telescopici, suprapuși, învertiți, cu fațete... Libelula, de pildă, are ochii sferici, enormi, care ocupă mai bine de o jumătate din suprafața capului și îi permit să vadă în toate direcțiile — înainte, lateral, în sus, în jos și în spate. Cerce-

În lumea insectelor se cunosc și cazuri de miopie. Omida, de pildă, nu distinge decît obiectele aflate la nivelul gurii. Dar aceste excepții sînt puține la număr, dat fiind că se știe că se știe că aparatul optic, extrem de complicat, al insectelor este în anumite privințe superior față de acela al altor viețuitoare.

Omul distinge forma unui corp în mișcare numai atunci cînd retina reține imaginea timp de cinci sutimi de secundă. Sub această limită imaginile se contopesc. La muscă, însă, timpul respectiv e de o sutime

nedespărțite. Lada e to Rița. E calmă, poate chia că. Sau poate visătoare. vească pe fereastră cu bă palme (o poziție de general, atitudinile cîmpa cu ale oamenilor; e un fa în primul rînd. Îmi amînt întîlnire cu Sultan, un c tea spune deosebit de fr lănit pe o parte, sprijînt bea între dinți cu degetul dreaptă.

Neva e o zvăpăiată. clipă, fie că zgîndărește c ua de pe vergelele cuștii o țeapă din picior, fie meaua, imitînd gesturile

Deosebirile dintre cara evidente pînă și în modu Lada mîncîncă liniștită, pe că o pătlăgică, o examina țele, o miroase și în cele tărăște să-i sugă zeama. din calmul ei imperturb caisele proaspete.

Neva mîncîncă repede, Totul o entuziasmează. Îi și la vederea unei gulii, cu poftă, plescînd de Neva ne face și surprize, bun decît o porție serioa zahăr? Ți-ai găsit! Ne tercluiesc cu pumnii și față și pe brațe în ch fructe”.

Grafologii deslușesc scris. Nu știu în ce măs valabil pentru oameni. D sul” maimuțelor noastre racterul cu cea mai mare dei și Nevei le place să n Preferințele lor se îndre nele albastre (cimpanzeii deosebească bine culorile ales albastrul și violetul fiază” sîrguincios niște b le, grupate în mijlocul sa hîrtie. Neva își trădează prin mișcări largi, brusce tie urme lungi, întretăia perind toată suprafața al

Cea mai agitată zi e z de-diminează se face foc apa. Riței îi place să fac gură. Acceptă numai aj Maria Nikolaevna. Dar l și aici nedespărțite. La

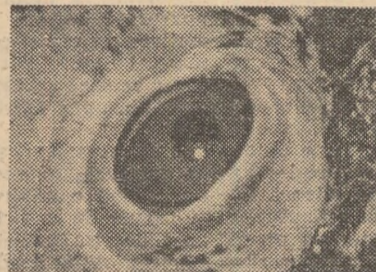
1

2

3

4

tătorul G. Mazohin-Porșneakov a stabilit că partea superioară a ochilor libelulei percepe numai culorile violet și albastru pe cîtă vreme cea inferioară, îndreptată spre pămînt, distinge perfect coloritul vegetației și al prăzii.

Această vedere dublă, „superioară” și „inferioară” e destul de răs-pîndită în lumea insectelor. Gîndăcelii care trăiesc în apă, de pildă, au cîte două perechi de ochi cu fațete: cu o pereche privesc în sus, spre aer, iar cu cealaltă în jos, spre apă.

de secundă. Un obiect în mișcare pe care musca îl vede perfect omul îl percepe doar ca o umbră. Procesele care îi par omului rapide, insectele le văd mult mai lente. De aici și reacțiile rapide ale insectelor, inaccesibile omului.

Dar ochii altor viețuitoare? Ei au mai puține cludățenii de construcție și sînt mai ușor de recunoscut. Incercați, deci, să ghiciți, ce animale au ochi ca aceia din fotografiile noastre. Dacă nu sînteți prea siguri de răspunsurile dv., verificați-le în pag. 12.

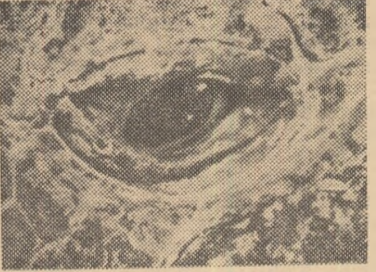
5

6

7

8

Mele mele, maimuțele

„Satul Pavlovo. Institutul de fiziologie” — anunță însoțitorul de vagon.

Și iată-mă pe cărarea ce duce spre clădirile laboratoarelor, ai căror pereți albi și acoperișuri roșii se zăresc de departe. E cald și liniște. Deodată aud un țipăt strident de cimpanzeu. Un alt cimpanzeu îi răspunde, apoi un al treilea... Mă opresc pe aleea umbroasă și mă pomenesc zîmbind: îmi pare atât de bizară îmbinarea dintre o pădure rusă și glasurile acestor animale exotice.

luăm de mină și ne îndreptăm spre camera de baie.

Imperturbabilă, ca de obicei, Lada intră în apa caldă cu un stoicism filozofic. Neva, aruncînd în jur priviri neliniștite și, uitînd de bunele maniere, ștergîndu-și nasul cu dosul palmei, nu intră în cadă înainte de a încerca apa cu degetul.

Maimuțele suportă cu stoicism spălătul capului și feței cu săpun numai pentru că știu că e urmat de duș, care le place foarte mult. Poate că apa caldă care șiroiește de undeva de sus le amintește de ploile tropicale. Deși pe meleagurile lor natale maimuțele nu suportă bucuroase anotimpul ploios, aici, lângă Leningrad, dușul e agreat. Lada și Neva se răsfață sub duș, se hirjonesc, se bat peste spinările ude, își ridică fețele și, cu buza de jos răsfrîntă, încearcă să prindă suvițele de apă. Uneori mușcă o bucățică de săpun. Dar se strîmbă a lehamite. Iar după baie sorb cu o deosebită plăcere laptele cald și dulce ce li se servește la pat.

Neva devine agresivă

Lada și Neva sînt foarte ascultătoare și nu sînt primejdioase pentru oameni, mai ales pentru cei cu care sînt obișnuite. De aceea le scoatem, din cînd în cînd, la plimbare în împrejurimi.

Intr-o zi, după masa de prînz, am ieșit cu Lada și cu Neva. Un coleg, Leonid Alexandrovici, a luat-o pe Lada de mîină, eu am luat-o pe Neva și, înarmați pentru orice eventualitate cu o frînghie care ne-ar putea servi drept lesă, ne-am îndreptat spre parc.

În mod obișnuit maimuțele umblă în patru labe, dar din cînd în cînd străbat distanțe scurte pe labele din spate. Maimuțele noastre preferă și ele să alerge în patru labe dar le-am luat de mîină și au trebuit să ne însoțească șontic-șontic pe două labe.

Așadar, despre plimbare. Hotărîsem să îmbinăm plăcutul pentru maimuțe cu utilul pentru noi: să facem o experiență în condiții naturale. Lada și Neva trăiesc în captivitate încă de cînd erau în „scutece”. Cînd au fost aduse în Uniunea Sovietică aveau doar cîteva luni. Trăind în junglă, în libertate, cimpanzeii încearcă să-și construiască un culcuș de cînd sînt foarte mici imitînd astfel animalele mature. Maimuțele noastre nu avuseseră de la cine să ia exemplu. Iată de ce voiam să verificăm dacă au acest instinct. Trebuiau deci să-și construiască un culcuș în condițiile corespunzătoare pe care le aflau pentru prima oară. (Anticipînd voi spune că lucrul nu le-a trecut prin minte). Dar relativa libertate a avut darul să le scoată un pic „din minți”. Au început să se fugărească prin băltoace, s-au cățărărat în copaci, legănîndu-se, s-au aruncat de pe o cracă pe alta.

Cînd li s-au oferit mere verzi, nu pe farfurie și opărite, ci direct din copac, maimuțele au fost apucate de o bucuroasă de nedescris. S-au ridicat în două labe, au tras spre ele ramurile și au rupt merele. După ce Neva s-a cățărărat într-un măr și, cu capul atîrnînd în jos, a început să muște pe rînd din toate merele pe care le putea apuca, fără însă a le rupe.

Apoi au început să alerge din nou prin poiană. Cînd am încercat s-o domolesc pe Neva, reținînd-o, mi-a apucat cu o mișcare rapidă mîna și și-a înfipt în ea dinții. Totul a fost atât de neașteptat pentru noi, și, cred, că și pentru Neva! Ea știa că

pentru această faptă va fi aspru pedepsită. În clipele care au urmat maimuța a alergat țipînd spre un tufiș. Situația lua o întorsătură serioasă căci în parc s-ar fi putut afla și oameni străini, atrași de privescările neobișnuite. Ne-am năpustit s-o prindem pe Neva dar, ca o măsură de prevedere, am legat-o și pe Lada cu frînghia de un picior. Capătul celălalt al frînghiei îmi fusese aruncat însoțit de strigătul: „Ține-o bine să nu fugă”. Speriată de gălăgie și, poate, și de singele care-mi șiroia de pe mîină, Lada se smucea spre tufiș. Trăgeam din toate puterile frînghia spre mine înfășurînd-o pe mîna nevătămată. Lada se agita în mijlocul poenii. S-a aplecat de cîteva ori la piciorul legat încercînd să se elibereze de frînghie. Dar nu era deloc simplu s-o dezlege. Trebuia deci să se descotorosească de mine. Așa mi-a fost dat să studiez cimpanzeul în stare de agresivitate. Lada s-a înălțat pe două labe, s-a încovoiat, s-a zburliț și cu scilpîri răutăcioase în ochi a pornit spre mine...

Totul s-a sfîrșit cu bine. Am potolit-o pe Lada, Neva a fost prinsă și pedepsită pentru ca pe viitor să-i treacă pofta să mai muște iar a doua zi, cînd am intrat în laborator cu mîna pansată, vinovata s-a apropiat de mine, m-a privit fix în ochi și, prinzîndu-mă cu labele de umeri, și-a sprijinit capul de pieptul meu. Puteam să mai fiu supărat pe ea? Împăcarea e împăcare!

Secretul cheilor

O mamă îndrăgește întotdeauna copilul care îi pricinuieste cele mai multe griji. Maimuța noastră preferată era Neva. Deci tot ea ne pricinuia și necazuri mai multe decît celelalte. Iată ce ni s-a întîmplat într-un rînd.

Venind într-o dimineață la lucru colaboratorii mei le-au găsit pe Lada și Neva plimbîndu-se libere prin laboratorul fotografic. Ușa cuștii era larg deschisă iar lacătul cu cheile în el se legăna în ritmul mișcărilor maimuțelor. Cine era vinovatul? Îngrijitoarea ne-a încredințat, cu lacrimi în ochi, că seara, după ce terminase curățenia, pusese cheile la locul știut (pe o mășuță aflată destul de departe de cușcă). Însemna dar că ușa o deschiseseră maimuțele. Dar cum? În seara aceleiași zile doi colaboratori au rămas în laborator bine ascunși.

...La terminarea orelor de muncă ușa de

— Dați-mi voie să mă prezint! Mă numesc Bodo

la intrare s-a închis după ultimul lucrător care părăsea institutul. După ce s-au mai foit un timp în paturile lor maimuțele s-au potolit. În încăperea era semiintuneric. Dar n-a trecut mult și Neva și-a ridicat capul. Imediat i-a răspuns și Lada. S-au apropiat de zăbrele. Neva ținea în mîină o bucată de preș care îi servea de așternut. Și-a scos mîna pînă la umăr printre zăbrele. După cîteva manevre de aruncare a preșulețului cheile au căzut pe podea. Procedînd cu multă dibăcie Neva a adus

cheile aproape de zăbrele. După încă o secundă cheia se afla în lacăt și după două-trei încercări cușca a fost deschisă.

Totul era cît se poate de simplu. Maimuțele văzuseră de nenumărate ori cum introducea îngrijitoarea cheia în lacăt și ce mișcări făcea pentru a-l deschide. În această împrejurare s-a dovedit foarte utilă, pentru maimuțe firește, capacitatea lor de a imita și priceperea de a minui diferite obiecte. Dar mai interesant în toată povestea e faptul că maimuțele au „inventat” singure cum să ajungă la chei folosînd cu succes, drept unealtă, bucata de preș.

În general maimuțele au o capacitate uimitoare de imitație. Personal am avut prilejul să observ deseori următoarea scenă. Neva „făcea rost” de undeva de vreo surcea și îi înfepa Ladei degetul. Aceasta își ferea mîna și trăgea în chip caraghios aerul printre dinții la fel cum fac copiii cînd din nebagăre de seamă se înțeapă sau se lovesc. După care Lada umbla toată ziua cu o bucată de hirtie sau vată lipită de locul „dureros”.

Scene amuzante au loc mai ales cînd maimuțelor li se ia tensiunea. Neva se dovedește întreprinzătoare ca de obicei. E de ajuns ca Leonid Alexandrovici să zăbovescă mai multicel că maimuța a și apucat aparatul în mîinile ei. Șterpelește aparatul și procedează cu Lada ca un adevărat doctor.

Întîmplări extraordinare ca aceea de mai jos nu se repetă, însă prea des în laborator: de dimineață, dinspre izolare răzbătuse țipătul slab al unui „pui” de cimpanzeu. Dar nu era un strigăt de nou-

ce. Rișei i s-a deșteptat pe neașteptate instinctul matern — de mult ar fi fost timpul să aibă și ea un „copil”. A îmbrățișat-o puternic pe Roza și închizînd ochii a început să țipe prelung. Era un țipăt cu totul nou, nemaiauzit pînă atunci în laborator. Apoi a mirosit-o îndelung și stăruitor, a studiat-o și „perchiziționat-o” pe Roza, stringînd-o din cînd în cînd gîngă la piept și scoțînd țipete scurte.

S-a mai scurs un an și în laborator și-a făcut apariția o ființă nouă, de o rară gîngășie: micul cimpanzeu Bodo, în vîrstă de doi ani.

Îl văzusem încă la Moscova unde, pui fiind, fusese adus într-o ladă cu o ferestruică zăbreliț. Prin ferestruică mă priveau doi ochi mari ce exprimau o tristețe sfîșietoare, aproape omenească. În vara următoare, cînd am revenit la Institutul de fiziologie, nu l-am mai recunoscut pe Bodo. Devenise un „puști” dezghețat, vesel și vesnic pus pe șotii. Multă vreme n-avrut să mă recunoască. Cînd intram în cușca lui sărea imediat în leagănul agățat de tavan și, făcîndu-și vînt de cîteva ori, mă lovea cu picioarele. Apoi o zbughea glonț sub pat de unde mă privea șmeche-rește: încearcă de mă prinde! Dacă în timpul experiențelor mă aplecam sau întorceam capul Bodo se apropia fulgerător, mă trăgea de păr și iar o zbughea sub pat. Ce trebuia să fac? O vorbă din bătrîni spune că dragostea bărbaților trece prin stomac. I-am oferit de cîteva ori lui Bodo lapte cald indulcit, căci știam că-i place: în primele zile Bodo lua ceașca din mîinile mele cu multă prudență și se trăgea cu ea în colțul cel mai depărtat al

PATRUPEDELE INȘELATE

Percep oare animalele formele și culorile la fel sau aproape la fel ca omul? Răspunsul îl veți putea deduce din relatarea de mai jos a citorva experiențe interesante. Dar, pentru început, un fapt anecdotic.

Cronicile care l-au descris pe Alexandru Macedon susțin că acestuia nu i-a plăcut unul din tablourile care îl înfățișau călare pe calul său preferat, Bucefal. Motivul — modul cum pictorul redase înfățișarea animalului nu-l prea satisfăcea. Ofensat, artistul a cerut să fie adus Bucefal. Istoricul susține că, la vederea tabloului, calul a început să necheze bucuros și să bată din copite, emoționat parcă de această întîlnire. „Argumentul” l-a convins pe Alexandru Macedon că tabloul trebuia privit și cu „alți ochi”.

S-au făcut numeroase experiențe cu animale, pentru a deduce modul cum percep ele formele și culorile. Splacim din revista „Znanie-sila” cîteva din aceste experiențe. În urma unor îndelungi cercetări, cunoscutul zoolog B. Grimek a ajuns la concluzia că deși confracții lui Bucefal au simțul olfactiv foarte dezvoltat el nu pot totuși deosebi un cal împăiat de un semen al lor în carne și oase. Doctorul Grimek a lipit pe un panou un desen reprezentînd un cal în mărime naturală. Care a fost reacția calilor din manejul unde s-a făcut experien-

ța la vederea desenului? S-au adunat în jurul lui, l-au atins cu boturile capul și trupul. Nu i-a deranjat deloc faptul că hirtia nu le-a răspuns în același mod. Repetată experiența în afara manejului, reacția calilor a fost de-a dreptul opusă — nici n-au observat desenele (de astă dată au fost mai multe desene).

Interesantă a fost reacția zebrelor dintr-o mare rezervație din Africa la vederea unei „zebre artificiale”. Animalul împăiat a fost plasat în imediata apropiere a locului unde zebrele din rezervație veneau să se adape. Nu departe de acolo pășteau tocmai cîteva animale. S-au apropiat de îndată dar s-au oprit ca încrămenițe. Observaseră ceva suspect: „zebra” era mult prea curată în comparație cu ele. A fost, însă, de ajuns să „se murdărească puțin” ca să devină numaldecit un punct de atracție pentru aceleași animale, care la prima întîlnire o priviseră cu suspiciune. De astă dată s-au apropiat de ea, au mirosit-o și au încercat chiar s-o atragă în joaca lor.

Experiențele relatate, ca și multe altele, au demonstrat că în genere animalele pot fi ușor înșelate. Cînd unui leopard i s-a „prezentat” un film cu antilope s-a repezit furios asupra ecranului; dacă n-ar fi fost bine legat l-ar fi sfîșiat într-o clipită.

născut. Ci glasul unei maimuțe nou-sosite. Suratele ei au început să se agite. Clădirea se umplu de strigătele cimpanzeilor întăriți. Se agitară în cuști, se cățărău pe zăbrele încercînd să ajungă cît mai sus și întinzîndu-și gîturile, căutau, într-un cuvînt, să răzbată cu privirea pînă la izolare.

Pînă la urmă carantina s-a terminat și Roza, în vîrstă de numai cinci ani, noua locatară a laboratorului urma să se întilnească cu suratele ei. N-aș putea spune cine era mai emoționat, maimuțele sau colaboratorii laboratorului. Cum va decurge întîlnirea? Se vor mușca oare, maimuțele mai vîrstnice o vor „jigni” pe micuța Roza?

Temerile noastre s-au dovedit zadarni-

cuștii. Apoi s-a obișnuit să se instaleze lângă mine iar mie îmi făcea o deosebită plăcere să-l privesc cum își sorbea laptele, clipind des din ochi și plescînd din limbă de plăcere. Ca un copil.

Dar a venit și ziua cînd a trebuit să-mi iau rămas bun de la maimuțe. A fost o zi grea pentru mine, căci mă atașasem de aceste ființe ciudate. Nici nu-mi vine să le numesc animale deși știu că, așa spun tratatele științifice, cimpanzeii rămîn totuși cimpanzei și chiar dacă le găsim asemănări izbitoare cu oamenii nu-i putem totuși așeza pe aceeași treaptă cu omul.

Se prea poate...

N. Pojarițkaia

Plecați la mare?...

Iată ce este bine să știți

...in
corpore
sano

Esculap răspunde...

POIARU I. NICULINA — Grin-puri (Güroyn): Ne pare rău să trebuie să vă dezamăgim dar lungă și detaliata dv. scrisoare arată că ați făcut tot ceea ce era omenește și... medical cu putință. Nu există astăzi alte tratamente eficiente care ar putea folosi în cazul dv. Singura soluție ar fi înfierea unui copil!

K. MAIA — Arad: Înțelegem disperarea dv. Psoriazisul este o boală localizată, cu mers cronic recidivant, fără riscuri asupra stării generale în afara faptului că dă o stare de nervozitate și nu permite o bună igienă corporală. Medicamentele utilizate de dv. sînt ultimele mijloace moderne, din păcate neeficace în toate cazurile. Alte tratamente noi ale acestei boli sînt vitamina B₁₂ în doze foarte mari (peste 1000 gama zilnic), ACTH 25 UI, la 6 ore timp de 2-3 săptămîni sau cortizon 100-200 mg pe zi. În unele forme rebelе razele X, Bucky sau Ioriu sînt eficiente. Vă recomandăm, de asemenea, să utilizați calmante ale sistemului nervos, regim alimentar corespunzător și efectuarea tratamentului local indicat de medic.

SILVIA L. — Zimnicea: Sperăm că între timp ați citit articolul nostru publicat în nr. 22/1964. Vă recomandăm să utilizați formula loțiunii indicate în acel articol precum și sfaturile generale date în problema care vă interesează.

A. C. — com. Suhuia: 1) Nu există nici o legătură între afecțiunile arătate de dv. (enterocolita și gastrita cronică) și nedezvoltarea sinilor. Este vorba, se pare, de o disfuncție endocrină (ovariană) care, tratată corect, ar putea ameliora situația. Vă recomandăm să consultați un medic specializat endocrinolog care să vă indice condacul terapeutic. 2) Nu vedem o contraindicație pentru căsătorie, dimpotrivă!

PETRE V. — Salonta: 1) Sinuzita sinuzită nu poate explica simptomele pe care le prezentați. Trebuie să faceți examene suplimentare și analize (ex. O.R.L., rebi, neurologic, hemogramă, VSH, ex. urină pentru precizarea diagnosticului). Din cele scrise de dv. pare să fie vorba și de o anemie precum și o afecțiune renală. 2) Nu considerăm că este vorba de un fenomen patologic. 3) Și în acest caz un examen neuro-psihiatric va arăta dacă nu suferiți cumva de o astenie nervoasă.

IVĂȘCHESCU VIORICA — București: La scrisoarea dv. v-am răspuns prin poștă.

STANCU C. — Craiova: Boala nu se vindecă. Se poate ameliora prin băi calde prelungite care fac să se înmoaie cheratina, urmate de pezezi cheratolitice: acid salicilic sau rezorcină 2-5%. Ca tratament general: igienă, opoterapie tiroidiană și eventual vitamina B₁. Consultați în orice caz un dermatolog.

LA CEREREA CITITORILOR

Regimul alimentar în obezitate

Pentru scăderea în greutate, regimul alimentar joacă un rol esențial, cu condiția să fie respectat destul timp (pînă se ajunge la greutatea normală), apoi remaniat și menținut în continuare. Se va începe inițial cu un „regim de semifoame” în care nu se vor consuma alimente cu o valoare calorică mai mare de 1500 de calorii pe zi.

Un astfel de regim poate conține: carne foarte slabă 150 g, un ou; lapte smîntînit 400 g, piine 10-20 g, legume 300 g, fructe 300 g. Un regim mai variat, cu aceeași valoare calorică (1500 calorii în 24 ore) va fi compus astfel. **Dimineața:** piine 40 g, unt 5 g, lapte integral 250 g. **La prînz:** cartofi 100 g, legume 200 g, carne slabă 150 g, unt 15 g, fructe 200 g. **Seara:** piine 40 g, unt 5 g, un ou, carne slabă 40 g, legume și fructe cîte 200 g, lapte 250 g. Se va putea consuma în plus bulion fără grăsime, ceai, cafea fără zahăr, fructe (pepene, mere, cireșe) care nu aduc calorii eficiente.

Alimente interzise în regimul de întreținere sînt: untura de porc, margarina, dulciurile, marmelada, mierea, prăjiturile de orice fel, ciocolata, cacao, înghețata, fructele uscate (curmale, smochine, prune uscate etc.) nucile, alunele, făinoasele (macaroane, fidea, spaghetti), orezul, brînzeturile grase, laptele gras, conservele de carne și pește, carnea de porc, peștele gras, icrele, fasolea uscată, mazărea uscată, supele și ciorbele grase.

Alimente permise cu moderație: unt 10 g pe zi, ulei de floarea-soarelui sau de porumb 10-15 g pe zi, lapte smîntînit 250-500 g sau lapte bătut sau iaurt 250 g sau brînză proaspătă 100 g (adică trei felii subțiri pe toată ziua), cartofi fierți, morcovi fierți în cantități mici.

Alimente permise: carne slabă de vacă, vițel, pasăre 150-200 g pe zi, sub formă de rasol sau la grătar sau pește slab în aceeași greutate, zarzavaturi, legume și salate cu lămîie sau oțet, care nu trebuie să lipsească de la nici o masă, deoarece prin volumul lor mare și valoarea calorică mică „înșeală” foamea, asigurînd senzația de sațietate, ceapă, usturoi, sparanghel, conopidă, castaveți, fasole verde, roșii, ciuperci, ardei verde, arzici, ridichi, bame, fructe (lămîi, portocale, mere, cireșe, vișine, zmeură, căpșuni, mere, piersici). Ouăle vor fi consumate sub formă de ochiuri rominești sau moi. Sarea în cantități moderate. Ca băuturi se vor consuma: ceai, cafea fără zahăr sau cu zaharină, apă după sete și sifon. Berea și vinul cu moderație.

După „stabilizarea” greutății normale, și nu mai devreme de 10-12 luni, se poate trece la o alimentație mai completă cu supravegherea continuă a greutății, pentru a se putea lua imediat măsurile de rigoare.

Dr. S. Sofronov

ȘTAȚI CĂ...

... **COPILUL** se deosebește de adult nu numai prin proporția diferită a capului său față de restul corpului, ci și prin alcătuirea scheletului? Un copil care încă nu umblă are coloana vertebrală aproape dreaptă; curbura sîrlei spinării și în special curbura lombară încep să apară abia cu primii pași mai siguri ai copilului.

... **PRIMUL** tratat de anatomie a apărut în 1543 și a fost redactat de marele anatomist Andreas Vesalius care avea pe atunci 29 de ani? Planșele acestui tratat au fost executate de un elev al lui Tizian, Jan Van Calcar și unele probabil chiar de Tizian.

... **CELE** mai multe medicamente au

o „oră optimă” la care este indicată administrarea lor? Astfel se recomandă ca dimineața pe nemincate să fie luate purgative saline; la mijlocul dimineții: untura de pește, sedativele, tonicele cardiace; înaintea meselor: tonicele, chinina; în timpul meselor: bromura, medicamentele acide; o oră după masă: medicamentele pe bază de beladonă; între mese: siropurile expectorante, calmantele tusei; la culcare: somniferele, laxativele cu acțiune lentă.

... **PENICILINA**, de altfel antibiotic cu toxicitate redusă, poate produce uneori accidente la persoane sensibile? În special tratamentul cu aerosoli de

Pentru a preveni accidentele curei la mare este indicat ca băile de soare să fie începute cu cîțva timp înainte de plecarea pe litoral, ceea ce ajută în același timp la o mai bună suportare a curei heliomarine, ridicîndu-i eficacitatea.

O dată ajuns în stațiune, este recomandat ca la început să facem numai băi de aer, mai ales dacă ele nu au fost precedate acasă de băi de soare. În primele trei zile vom sta mai mult la umbră, sub cort sau umbrelă.

Băile de soare se fac de preferință în poziție culcată, ferind capul de razele directe. În mod special copiii și bătrînii vor avea capul acoperit cu pălării de paie sau bonete de pînză albă. Se vor expune pe rînd: pieptul, spatelul și părțile laterale pentru iradiere uniformă.

Dozarea băilor de soare se face, în general, în minute. Durata primei băi nu trebuie să depășească 5 minute pentru un adult sănătos,

Apă, aer, soare... și viteză

Băile de soare dau rezultate bune în diferite plăgi (răni) și fistule, favorizînd vindecarea lor. Bune rezultate se obțin în anemiile și în astmul copiilor.

Ținînd seama că pe lângă acțiunea binefăcătoare razele solare pot avea și un caracter puternic excitant în timpul curei la mare, trebuie să știm că nu toată lumea poate face această cură.

Este cu totul contraindicată cura heliomarină persoanelor care sînt prea nervoase, care suferă de spasme mușchulare (convulsii, contractări ale mușchilor), sau de diferite boli ca: hipertensiune arterială, insuficiență cardiacă, hipertiroidie, tuberculoză pulmonară, stări precanceruoase etc.

Pentru ca cura de băi de soare la mare să-și atingă scopul, pentru ca să putem profita eficient de acțiunea razei ultraviolete este necesar să ținem seama de cîteva recomandări.

Acțiunea cea mai intensă a razei ultraviolete are loc către amiază și nu dimineața în zori cum mai cred unii. Tot atît de intense sînt la amiază și razele infraroșii (calorice), datorită cărora căldura este foarte mare și există pericolul de insolăție. De aceea este bine ca expunerea la soare pentru cei sănătoși să se facă dimineața între orele 7-12. În ce privește pe bolnavi, aceștia vor face băi de soare numai la orele indicate de medicul balneolog.

urmînd ca în zilele următoare durata băii să crească cu cîte 5 minute pe fiecare parte (5 minute pe față și 5 pe spate). Astfel se poate ajunge în ziua a treia să se facă o expunere la soare de 10 minute pe față și 10 minute pe spate, putîndu-se repeta de două ori această doză, dacă se face o pauză de 15 minute între ședințe. În ziua a patra, expunerea la soare poate dura cîte 15 minute, în trei ședințe, cu pauze de 15 minute, în ziua a cincea 20 de minute în trei ședințe cu pauze de 15 minute. După acomodare (4-5 zile) nu se va depăși timpul de 120 minute pentru expunerea zilnică la soare. Se va face în continuare pauză la umbră, între băile de soare.

Baia de soare se va face la o oră după micul dejun, fiind contraindicată expunerea la soare cu stomacul plin. După o odihnă de 10-15 minute la umbră se va face baia de mare, care va fi urmată de o odihnă corespunzătoare. Persoanele tinere, sănătoase și antrenate vor putea folosi acest timp făcînd exerciții fizice.

Cura heliomarină făcută în acest fel asigură o-bună odihnă a organismului dar trebuie să precizăm, cu riscul de a dezamăgi pe unii, aceasta nu are în nici un caz vreo legătură cu bronzarea.

Dr. Viktor Șcedrin

penicilină duce în 20 la sută din cazuri la accidente de sensibilizare.

... **CARIILE DENTARE** ale copiilor pot fi prevenite dacă se administrează mamei, în timpul sarcinii, medicamente care conțin fluor?

... **ORGANELE** corpului omenească își termină dezvoltarea la vîrstă diferite? Astfel glandele cu secreție internă și cele sexuale ajung la „maturitate” între 12-15 ani. Creierul ajunge la cea mai mare greutate între 20-30 de ani. Coloana vertebrală își termină dezvoltarea către 25 ani. Celelalte organe ating dezvoltarea lor maximă între 20-22 de ani.

— Nu, nu, în nici un caz... Te rog.
 Și Cocosțircul mi-a înțins solemn — nu cutia cu chibrituri, ci... violetele.
 Chiar din prima clipă între mine și Natașa s-a creat o atmosferă firească, prietenoasă, nu eram de fel nici stînă și izbucnit și ea în rîs. Dar cel mai tare rîdea Cocosțircul. Am rîs din toată inima. Fata, care ne urmărea din ochi, trăgîndu-și și bine dispus. Într-un tîrziu, abia se năvăli, asta mi se întîmplă cam des...
 Pe urmă s-a uitat la florii, le-a împărțit repede în doua și mi-a înțins o parte.
 — Hai să ne-nțelegem, mi-a spus. Opresc chibriturile dar nu-mi refuza acest mic dar.
 M-am uitat la fată. Cocosțircul a priceput imediat.
 — Nai grîbi. Natașa îți cedează cu plăcere jumătate...
 Nu-l așa, Natașa?
 Fata a încuviințat cu grăție:
 — Sigur, sigur, mai încapă vorba?
 Pe urmă s-a uitat la mine, a zîmbit și mi-a spus cu o voce calmă și plăcută:
 — Potîm...
 Am privit îndelung siluetele lor depărtîndu-se pe bulevard. Era evident că în ziua aceea Cocosțircul avea mai mult noroc decît mine.
 ...Peste cîteva zile, în timp ce mă întorceam cu Tamara de la teatru, i-am revăzut pe stradă. Cocosțircul povestea ceva, gesticulînd. Am deslușit cîteva vorbe: „Stînta sovietică... un preparat nou...”. M-a văzut și m-a salutată foarte prietenos, scoțîndu-și pălăria și înclinîndu-se. Natașa m-a recunoscut și ea și, zîmbînd, mi-a spus bună seara.
 I-am urmărit cu privirea. Natașa îl asculta atentă și se grăbea cu pași măruiți în urma admirațorului ei, care o lua mereu înainte. Poate că așa avea să-l însoțească toată viața.
 Apoi a venit vara. Între timp eu și Tamara ne-am certat de cel puțin trei ori. De fiecare dată eram convinși că e

se învîrteau zadarnic prin fața vitrinei, căuțînd cu privirea locuri libere.
 Toate erau ocupate.
 — Pe Chigo? Da, îl așteptam pe Chigo.
 Zîmbetul obișnuit îi dispărui de pe buze. Cîva timp se uită la mîsuța acoperita cu sticlă neagră și făcu, apoi cu o înfășurare de copil necărit, surîsne buzele și adăugă:
 — Nu înțeleg ce s-a întîmplat, a trecut un ceas de cînd mult ca oricînd să vină la timp...
 — Niciodată n-a întîrziat... Și tocmai azi ai fi vrut mai mult ca oricînd să vină la timp...
 — De ce tocmai azi? m-am interesat eu.
 Natașa stătu o clipă în cumpăna. Își întoarse ochii de la mine către stradă.
 — Pentru că Chigo trebuia să vină astăzi înția oară la noi acasă. Tot îl aștepta.
 Cîva timp făcu. Apoi se uită la paharul înalt cu limonadă și continuă:
 — Nu l-am putut convinge de fel să vină singur. A insistat să-l aștept cînd iese de la lucru, să mergem împreună.
 Asta avea o importanță deosebită.
 Natașa înțelise și ea că i-am ghicit gîndurile, roși, apoi, stînjentă, începui să-i arătaze brățara de la ceas.
 Prin vitrina mare a magazinului se vedea bulevardul. Mașinile se perindau în stîrni neîntrerupte. Dar pe trotuarul meu nu mai erau nimeni.
 — Dumneata, după cum se pare, pe Cocosțircul îl... dar n-am mai terminat vorba și mi-am mușcat limba, blestemată.
 — Ce-ai spus?
 — Ce puteam să-i răspund? Am bîlîbit ceva.
 — Vorbeam de literatură, adică am vrut să întreb, am vrut să spun că și dumneata aștepti probabil pe cineva... pe... iartă-mă, am uitat... mi se pare...
 — Cum să spun... Uneori e-ntr-adevăr drăguță, alteleori aștepti.
 — Și acum, desigur, chitar pe fata aceea drăguță o sem un răspuns foarte spiritual.
 drăguță e tabloul vieții mele! am șoptit eu, roșînd de mîlîmure pentru că, nu știu de ce, mi se părea că dădun-și aștepta.
 — Tema tabloului meu e chiar fata drăguță iar fata monadă.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.

— Mă simt ceva mai bine. Medicul mi-a spus că în curînd am să pot umbla. Apoi s-a odihnit cîteva clipe, și-a trecut limba peste buza de jos și a continuat: — De fapt, profesorul spune că dacă n-aș fi nimerit un chirurg bun sau dacă ar mai fi întîrziat cit de cit, puteam să mor.
 Apoi și-a amintit ceva, s-a înviorat și m-a întrebă entuziasmată:
 — Știi cine m-a operat? Tînărul acela înalt, cu înfășurare plăcută, ții minte, l-am întîlnit acolo, pe stradă. Mi-ai spus că el mi-a trimis violetele.
 Am sărit în picioare.
 — Cine? Cocosțircul?
 Tamara m-a privit supărată.
 — Nu Cocosțircul, ci batoni*) Grigol, auzi? Batoni Grigol! Aici se zice că are mîini de aur... Duminica trecută a salvat viața unui șofer din Kutaisi. Era un caz foarte grav. Nici pe mine nu m-a lăsat singură după ce m-a operat; se temea probabil să nu se ivească vreoa complicație. A stat tot timpul aici și numai după ce s-a convins că totul merge bine, a pornit-o în goană, prin ploaia aceea de ieri... Probabil că la o întîlnire... Dacă ai știi ce om e! Zău că m-aș îndrăgosti de el...
 Mi-a aruncat o privire șireată, m-a văzut încruntat, a zîmbit, mi-a strîns mina ușor, foarte ușor și mi-a șoptit:
 — Dacă în lumea asta n-ai fi tu.

*) În limba gruzină, formulă de politețe.

În romînește de Iv. MARTINOVICI și S. NICOLAIC

Și tocmai mă pregăteam, încurcat teribil, să arunc un Dominic ori un Afanasii, cînd decodată m-a ajutat chiar ea: — Pe Chigo? Da, îl așteptam pe Chigo.
 Cîva timp se uită la mîsuța acoperita cu sticlă neagră și făcu, apoi cu o înfășurare de copil necărit, surîsne buzele și adăugă:
 — Nu înțeleg ce s-a întîmplat, a trecut un ceas de cînd mult ca oricînd să vină la timp...
 — Niciodată n-a întîrziat... Și tocmai azi ai fi vrut mai mult ca oricînd să vină la timp...
 — De ce tocmai azi? m-am interesat eu.
 Natașa stătu o clipă în cumpăna. Își întoarse ochii de la mine către stradă.
 — Pentru că Chigo trebuia să vină astăzi înția oară la noi acasă. Tot îl aștepta.
 Cîva timp făcu. Apoi se uită la paharul înalt cu limonadă și continuă:
 — Nu l-am putut convinge de fel să vină singur. A insistat să-l aștept cînd iese de la lucru, să mergem împreună.
 Asta avea o importanță deosebită.
 Natașa înțelise și ea că i-am ghicit gîndurile, roși, apoi, stînjentă, începui să-i arătaze brățara de la ceas.
 Prin vitrina mare a magazinului se vedea bulevardul. Mașinile se perindau în stîrni neîntrerupte. Dar pe trotuarul meu nu mai erau nimeni.
 — Dumneata, după cum se pare, pe Cocosțircul îl... dar n-am mai terminat vorba și mi-am mușcat limba, blestemată.
 — Ce-ai spus?
 — Ce puteam să-i răspund? Am bîlîbit ceva.
 — Vorbeam de literatură, adică am vrut să întreb, am vrut să spun că și dumneata aștepti probabil pe cineva... pe... iartă-mă, am uitat... mi se pare...
 — Cum să spun... Uneori e-ntr-adevăr drăguță, alteleori aștepti.
 — Și acum, desigur, chitar pe fata aceea drăguță o sem un răspuns foarte spiritual.
 drăguță e tabloul vieții mele! am șoptit eu, roșînd de mîlîmure pentru că, nu știu de ce, mi se părea că dădun-și aștepta.
 — Tema tabloului meu e chiar fata drăguță iar fata monadă.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.
 — Ce tema are tabloul dumneitale și cine-i fata drăguță? m-a întrebat Natașa, cu un zîmbet șiret, sorbind din în-unele fete drăguțe.

Am urcat în fugă scara, mi-am aruncat pe umeri, ca pe o burcă⁽¹⁾, un halat alb și m-am năpustit în salon.
 Tamara era în patul al doilea de lingă ușă. La căpătîiul ei ședea o femeie voinică. Amîndouă semăneau ca două picături de apă. Era, probabil, mama ei.
 Tamara mi-a zîmbit cu genele plecate. Luni de zile visasem s-o sărut și nu îndrăznisem dar acum, jur pe orice, m-aș fi repezit la ea și aș fi sărutat-o, ca să mă răzbun pentru toate lunile de așteptare. Mi-a fost, însă, rușine de femeia aceea necunoscută.
 — Ți-o prezint pe mama. El... n-a mai terminat fraza și a roșit ascunzîndu-și fața în cearșaf.
 Mama Tamarei s-a ridicat în picioare. I-am întins mîna dar s-a făcut că n-o vede, s-a apropiat de mine și m-a sărutat pe frunte.
 Eram foarte stingherit. Nu știam ce să spun și ce să fac. Nu îndrăzneau nici măcar s-o privesc pe Tamara față de mama ei. Am numărat de trei ori și de trei ori m-am convins că în salon sînt șase paturi, patru scaune și trei dulapuri. Într-un loc ieșea un cui din podea. Mă gîndeam cum nu i-a trecut nimănu prin cap să-l bată, măcar cu tocul de la pantof.
 Mama Tamarei s-a scuzat că pleacă cu Dali. Trebuia, chipurile, să-i telefoneze soțului ei cum se simte bolnava.
 Am petrecut-o cu o privire plină de recunștință. Imi dădeam seama de ce și-a adus aminte tocmai în clipa aceea de telefon.
 Probabil că din aceleași motive, toate bolnavele din salon s-au întors cu spatele la noi și s-au cufundat în lectură.
 Și deodată mi s-a dezlegat limba și am întrebă-o cum se simte.
 Tamara era palidă și slăbită. Mă privea cu ochii ei adînci, vorbea greu, avea glasul puțin răgușit.

1) Manta de pislă caucaziăna.

Nu, nu mă înșelaseam. Într-adevăr, Cocosțircul îmi cerea un chibrit. Ținea țigara între degete și cerea, jenat, foc.
 I-am înțins cutia mea și, pînă să aprindă, ceasul a bătut ora opt. Tamara întîrziase de ora jumătate de oră. Insemana că începuse faza „Acus vine”. Am zîmbit amar.
 — Multumesc, multumesc, m-a trezit din nou același glas cântălat.
 Cocosțircul s-a înclinat aching, a vîrît chibriturile mele în buzunar și mi-a întors spatele.
 M-am întors și eu, bombănd, am trecut strada și mi-am cumpărat alte chibrituri de la un chioșc.
 Cînd am revenit, Cocosțircul vorbea cu o fată. Cu toate că stătea cu spatele spre mine am simțit că-i emoționat. Arăta ridicol și se muta stînjent de pe un picior pe altul, scotea des o batistă albă ca zăpada și-și ștergea fruntea. Cu cealaltă mîna nu știa ce să facă. A încercat de vreo două-trei ori s-o vîrte în buzunar dar nu s-a putut hotărî. În cele din urmă și-a adunat tot curajul și a scos violetele din buzunar.
 Mi-am înțesit pașii, ca să nu pierd nimic din ceremonie iminentă darului.
 Roșînd ca un licean, Cocosțircul a înțins feței violetele. Fata a roșit la rîndul ei și, încurcată, a roșit ceva, proba mîna să ia florile, Cocosțircul a sărit ca întepat, s-a copleșit din palmă.
 Am observat că printre violete erau chibriturile mele. Buzăcîț, Cocosțircul și-a rotit ochii împrejur și cînd m-a văzut a zîmbit, arătîndu-și dinții. Apoi a ridicat un deget și mi-a strigat:
 — Iartă-mă, amice, va să zică am pus chibriturile du-mitale în buzunar.
 I-am spus, firește, că o cutie de chibrituri n-are importanță, că nu face să se stîmbească pentru așa ceva, că mai am una și că poate să și-o oprească.

OTAR DEMETRAȘVILI:

O întîlnire neașteptată

Nu știi de ce dar tînărul acesta necunoscut îmi provoca întotdeauna milă sau, mai degrabă, un zîmbet de compasiune. L-am botezat „Cocosțircul”. Indreptătea porecla prin toată înfășurarea lui. Era lung și deșirat, cu umerii căzuți, avea fața prelungă, bărbia puțin ieșită în afară și capul cocoțat pe un gît lung și subțire.
 Mergea ca un apucat sau ca un om care sare trei trepte deodată. Umbla legîndu-și fot trupul și clătînd nervos capul. Purta ochelari negri cu ramă de baga și și ducea mereu sub braț un teanc de cărți.
 Nu putea să treacă nepăsător pe lingă un stand iar o dată oprit nu pleca pînă nu răsfoia toate cărțile. Cumpăra

IN BIBLIOTECA
„VEAC NOU”
 au apărut în 1964:

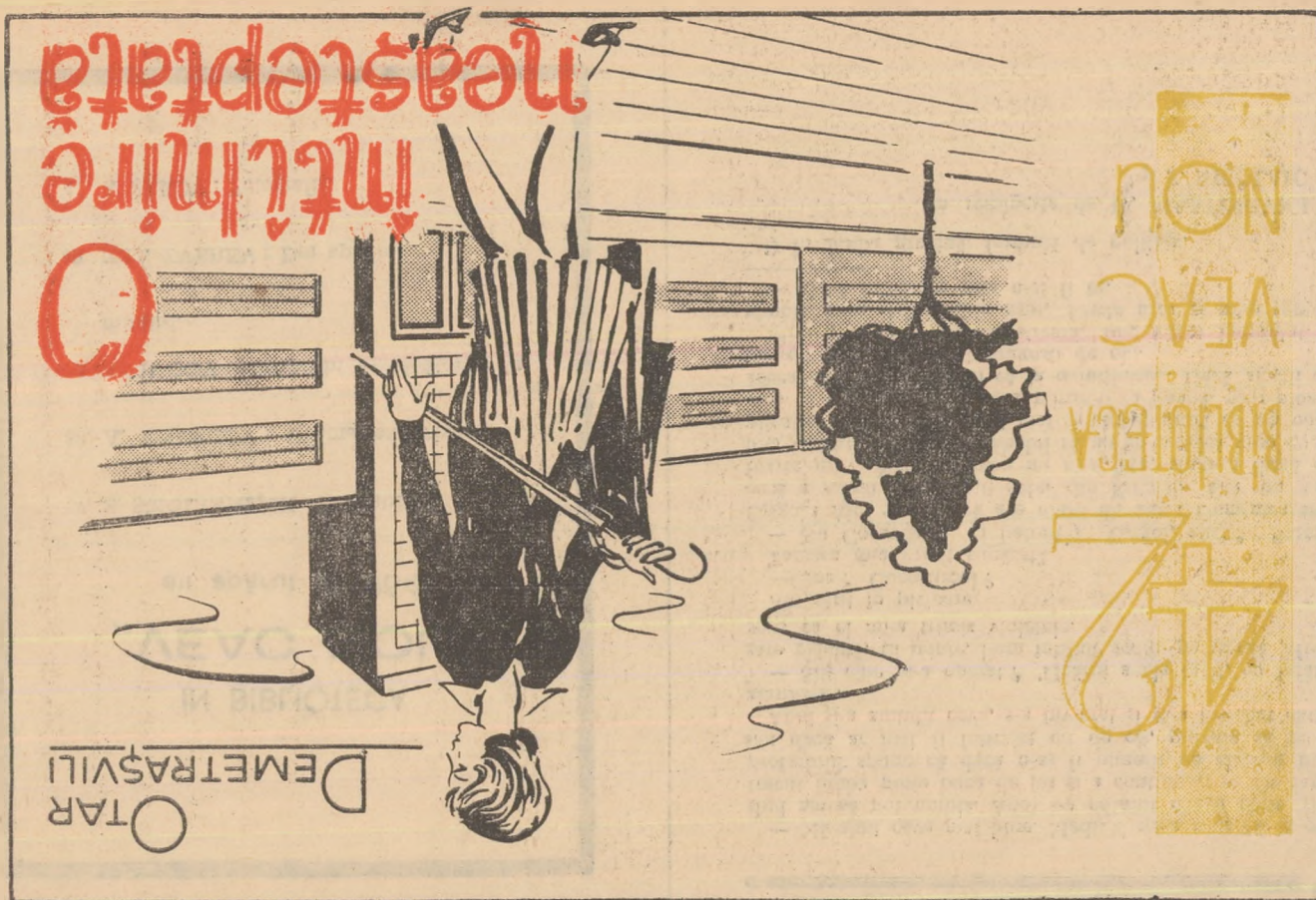
37. S. SMOLIANIȚKI : In amurg.

38. A. DNEPROV : Ultima experiență.

39. A. IUGOV : Rasputin — făcătorul de minuni.

40. ILIA ZVEREV : Doi aprilie.

41. A. ȘAROV : Fotografia.

pentru ultima oară, că nu ne înțelegem unul pe celălalt și că totul s-a sfârșit între noi.

Imi scoțeam șapca și roșteam pe un ton rece:

— Drum bun, domniță! Zilele petrecute împreună vor rămâne pentru mine o amintire neplăcută.

Iar Tamara îmi răspundea că zilele petrecute cu mine vor rămâne o pată rușinoasă în viața ei.

Ne salutăm indiferenți și ne îndepărtăm unul de altul, murmurând o frântură de cîntec.

Dar după toate astea, nu pot să vă explic cum se făcea, dar ne pomeneam plimbându-ne din nou împreună pe bulevard.

Numai ca să-i văd zîmbetul fermecător eram în stare s-o aștept ore întregi, să-i îndur toate capriciile, să consimt că muzica e cea mai sublimă artă, că Dumas (indiferent dacă tatăl sau fiul) e mai mare decît Balzac...

Și vremea trecea.

Pe Natela și pe Cocostîrc nu-i mai întîlnisem de mult. Nu știam dacă plecaseră din oraș sau eu nu-i mai zărisem. Începusem să uit de existența lor dar o dată, cînd o așteptam pe Tamara, am întîlnit-o pe Natela într-o stație de troleibuz. Arăta obosită. Se tot uita nerăbdătoare la ceas. Probabil că aștepta de mult.

Mi-a zîmbit cu gingășie de parcă ar fi zis: — Vezi, avem aceeași soartă.

Aș fi vrut să mă apropiu de ea și să-i spun ceva care să-i facă plăcere. Dar, nu știu de ce, m-am jenat.

Pînă la venirea Tamarei trebuia să omor într-un fel timpul. Am îngînat un cîntec, apoi m-am apucat să răsfoiesc niște cărți care zăceau de două luni sub anunțul Cărți noi. Curînd, însă, m-a plictisit și asta. Atunci am început să mă gîndesc cîte halbe de bere ar putea să bea tînărul acela zdravăn cu sprîncenele îmbinate, care vine întotdeauna la întîlnire cu cizmele lustruite și, ca să-i treacă vremea, mănîncă semințe.

Mi-am mai amintit că fata pe care o iubea are un nume ciudat: Olkuzumbadji.

Aș mai fi vrut să stabilesc de asemenea vîrsta și naționalitatea altui om, unul chel, cînd pe neașteptate a început să tune.

Nori cenușii se fugăreau pe cer. Un vînt rece făcea să foșnească frunzișul platanilor. Se porni o ploaie măruntă și deasă. M-am adăpostit repede sub copacul unde stătea Natela.

„Acuș trece“, m-am gîndit, dar greșeam. Ploaia cădea tot mai tare. Apoi tunetul mai bubui o dată și ploaia se dezlănțui cu găleata, ca vara. De pe frunzele late și rare apa curgea în ștroaie. Hohotînd de ris, oamenii adăpostiți sub copac se risipiră în căutarea unui loc mai sigur.

— Hai să fugim, i-am spus Natelei și am prins-o de braț.

— Să fugim, mi-a răspuns ea, cu obișnuitu-i zîmbet pe buze.

Ploaia torențială, care cădea pieziș, ne ajungea din urmă. Ne scâlda fața, orbindu-ne, ni se scurgea pe spinare. Vîntul ne gonia fluierînd. Hainele ude ni se lipiseră de trup. Fugeam, simțînd cum mi se încălzeau pe față picăturile de ploaie scurse de pe frunte și cum mi se prelingeau apoi pe bărbie.

Natela alerga în pas cu mine. O țineam strîns de braț și mă străduiam s-o ajut, căci aluneca mereu. Cu cealaltă mînă își ștergea obrazii, își potrivea părul și rîdea fără încetare.

Am zbughit-o repede după colț și-am năvălit ca sălbatecii într-un centru de răcoritoare. Eram uzi leocă și arătam grozav de caraghios. Ne-am așezat la o măsuță și-am răsuflet, în sfîrșit, în voie.

O femeie căruntă, de vîrstă mijlocie, se apropie de noi și ne întrebă ce comandăm.

Am cerut limonadă.

Afară turna cu găleata. Oamenii care ar fi vrut să intre

Și abia atunci am înțeles cât mi-e de dragă fetișcana aceea micuță, cu ochi albaștri. Iar eu... eu într-adevăr eram o „analiză intelectuală”. Din pricina unor amănunte de patruzeci de minute i-am otrăvit viața iar ieri, când se lupta pesemne cu moartea, eu sporovăiam cu logodnica altuia și sorbeam limonadă spumoasă.

Mai știți?... Dacă nici rana Tamarei nu se vindecă și face o septice-dicte și am simțit cum mi se scurge sângele din obraji. Mi-am înșușit. Și am adus, însă, deodată aminte că o nepoată a vecinei măsuși mele a murit din cauza apendicitei și ca trebuie operată fără întârziere. Pe urmă au dus-o la spital și au operat-o. Azi-dimineață, când a văzut-o Dalî, se simțea mai bine. Profesorul a zis că peste câteva zile rana se va închide și va putea umbla. făcuse rău pe neașteptate. Doctorul a stabilit că are o criză mi-a tot povestit despre Tamara. Am aflat că aseară i se ținea un taxiu în goana mare la spital, Dalî doctorii, dacă mai sînt speranțe ori ba.

s-a întâmpinat cu Tamara, cum se simte acum, ce spun suport și pe asta, a o mie una, numai să știu exact tot ce cineva, ca am trecut printr-o mie de nenorociri și-am s-o ascundă nimic. Îi spuneam că trebuie să mă fi blestemat Am prins-o de umeri pe feliță și am rugat-o să nu-mi spuună!

Ma apucată groaza, Tamara bolnavă! Zăcînd în spital, Restul avea să-mi povestească Dalî. Asta era tot.

Acum se simțea foarte bine și mă ruga s-o vizitez la spital. înghețat. Am citit-o cu sufletul la gură. Tamara scrita că sora mai mică a Tamarei, care mi-a înțins o scrisoare. Am aproape de ora cinci, și-a făcut apariția în goana Dalî, A doua zi la patru jumătate eram la locul nostru.

scena, nu mi-am putut reține un zîmbet. Natela m-a privit pieziș:

— Ce ți se pare de ris, ? m-a întrebat încurcată.
— Să-ți spun ?
Natela a ridicat din umeri:
— Cum vrei.
Am tras adînc din țigară, am privit-o în ochi și i-am șoptit:

— Ce-ai zice dacă Ghigo ar fi... cu alta ?
A priceput. A început să bată toba cu degetele în masă, apoi mi-a răspuns hotărît:
— Nu. E cu neputință... Iartă-mă, dar fiindcă am ajuns aici, trebuie să-ți spun să Ghigo e un om rar...

O priveam pe ascuns. Avea trăsături armonioase, obrazul puțin palid. Părul des, castaniu, tuns scurt, îi sublinia frumusețea feței și, dacă aș fi avut o părere proastă despre ea, mi-aș fi spus că intenționat își aranja părul așa știind că o o bine pieptănătura.

O priveam și mă gîndeam: să iubești o ființă ca asta e într-adevăr o mare fericire, bineînțeles dacă n-ar fi una care să-ți dăruiască o fericire și mai mare — Tamara mea...

Ploua trecuse. Aerul era proaspăt și plăcut. Bulevardul se umplea treptat de lume... I-am propus Natelei s-o însoțesc. Mi-a mulțumit dar m-a refuzat, pentru că îl aștepta pe Ghigo. Era convinsă că trebuie să vină...

Mergeam și mă gîndeam la calitățile Natelei, la dragostea ei curată. Și cu cât simpatia mea față de ea creștea, cu atât mă înfuriam mai mult pe Tamara. La urma urmei trebuie să aibă și chinurile mele un capăt! Uite, și azi m-a dus cu vorba și n-a venit; știe să se pună la adăpost. „Dacă nu vin cumva, așteaptă-mă a doua zi la cinci, în același loc”; pur și simplu, își bate joc de mine. Niciodată nu mi-a spus o vorbă bună... Poate-și închipuie că mîne la cinci am s-o aștept din nou? Destul! Nici gînd! S-a sfîrșit, trebuie să se termine odată jocul ăsta de-a mîta cu șoarecele!

Era îmbrăcat într-un palton din postav gros, de moda alături pe Cocostîrcu.

În seara aceea de primăvară eram ocupat, ca de obicei, cu ghicitul: „Vine”, „Nu vine”, cînd deodată l-am zărit

antrenament la baschet sau miscarea treburilor de familie. În ipsele de temel. Venind cu întârziere la întâlnire, Tamara

Și, ce credeți? Presimțirile mele nu erau întotdeauna vine! Să mai aștept puțin, o fi întârziat pe undeva”.

Ma uitam la ceas cu înțimțimă. Și văzînd că acul se apropie de ora hotărîtă, cuprîns de îndoieli chinătoare,

șase luni am îndurat nu o dată această nenorocire. Ma uitam la ceas cu înțimțimă. Și văzînd că acul se apropie de ora hotărîtă, cuprîns de îndoieli chinătoare,

probabil, prin încercarea asta iar dacă n-ai fost niciodată, nute înseamnă o adevărată nenorocire. Iar eu, timp de

Dacă sîntei întârziat sau ai fost vreodată ai trecut, intrînd din Tbilisi. O așteptam pe Tamara. Ca de obicei,

Într-o seară splendidă de primăvară, mă gaseam într-o piață din Tbilisi. O așteptam pe Tamara. Ca de obicei,

Ne-am cunoscut întîmplător. Degretor și, privindu-mă de sus, și-ar fi văzut de drum...

tor. Pe urmă, și-ar fi potrivit cartile sub braț cu vîrfurile. Așa m-ar fi răspuns Cocostîrcul — sau ceva asemenea-

naive intelectuală! „Ești o ca-mi-ar fi răspuns cu o voce subtilă, pităgăată: „Ești o ca-Desigur că s-ar fi optit unmit, m-ar fi privit buimac și

să cari mai multe cărți în spate”. fi mai bine să mergi în patru labe? În felul asta ai putea

sa-l bat pe umăr și să-i șoptesc la ureche: „Dragule, n-ar De cite ori îl vedeam îmi venea să mă apropiu de el,

alceva decît să stea tot timpul cu nasul în cărți. Eram profund convins că nu știe și nu-l interesează

istorie, de critică, și chiar de medicină. de toate: și literatura, și carti de teatru, de muzică, de

veche, bine lucrat dar pătat și ros. Ținea mîinile la spate și se plimba pe marginea gazonului.

Mai puțin m-ar fi mirat să vină Tamara la timp decît apariția lui. Și cum să nu mă mir; eu îl socoteam un șoarece de bibliotecă și el, poftim! Se fiție ca o prăjină ambulată, așteptînd!

Dar poate că nu-i nici un motiv de mirare. Ce, parcă trebuie să aștepte neapărat o fată? Poate că are treabă cu cineva sau se înfilnește cu vreun anticar. Asta ar fi cel mai verosimil. Și nu verosimil, ci chiar așa trebuie să fie! Pe semne că vreun șmecher de anticar i-a promis o ediție rară.

Dar curînd am dedus, din nervozitatea neobișnuită a Cocostîrcului, că n-ar fi vorba de o ediție veche, ci antică. Cu cît trecea timpul, cu atît era mai neliniștit. Simțeam în privirea lui un fel de încordare. La răstimpuri se oprea, își aranja pălăria, își așeza părul ciufulit și se uita la ceas, întinzînd și mai mult gîtul, oricum destul de lung și pironindu-și ochii miopi spre forfota de pe bulevard.

Deodată s-a întîmplat însă ceva care mi-a infirmat total bănuielele de mai înainte. Cocostîrcul a făcut semn unei florărese și a cumpărat cîteva buchețele de violete. Era limpede că nu aștepta un anticar. Pentru că, după cum se știe, anticarilor nu li se dăruiesc violete.

Cocostîrcul chinuia violetele cumpărate, le muta dintr-o mîna într-alta, le ascundea la spate, le arunca în sus și le prindea cu amîndouă mîinile. La un moment dat s-a întors fără grabă, s-a sprijinit de un copac și a strecurat violetele în buzunar. I-am văzut bine chipul, am văzut cum a scos din pachet o țigară Kazbek pe care n-a aprins-o multă vreme și pe care a tot frămîntat-o gînditor între degete. Pînă la urmă, a pus țigara în gură de-andoaselea...

M-am uitat la ceas. În clipa aceea cineva mi s-a adresat cu o voce bărbătească dar ușor catifelată.

— Amice, n-ai un foc?

nou!

- PRODUS HRĂNITOR AROMAT ȘI RECONFORTANT
- PREPARAT INTEGRAL DIN FRUCTE
- BOGAT ÎN VITAMINE, SĂRURI MINERALE ȘI ZAHARURI

NECTAR DE FRUCTE

PRODUS COLOROM

GALLUS
VOPSESTE ORICE TESĂTURI
MATASE • BUMBAC • LINA
ROCHII • HAINE • BLUZE

Combinatul chimic FAGĂRAȘ

LIVREAZĂ:
PE BAZĂ DE REPARTITIE
● BACHELITA PENTRU UZ GENERAL ÎN DIVERSE CULORI
● BACHELITA PENTRU UZ ELECTROTEHNIC ● BACHELITA PENTRU UZ ELECTROTEHNIC ÎN EXECUȚIE TROPICALIZATĂ ● BACHELITA TEXTILĂ ● REZOLI ȘI RAȘINI DIVERSE TIPURI ● BACHELITA ● NOVOLAC SOLID SEMIFLUID ȘI ALCOOLIC

FĂRĂ REPARTITIE:
● AZOTAT DE SODIU ● AZOTIT DE SODIU ● SULFAT DE AMONIU ● PRODUSE INTERMEDIARE PENTRU COLORANȚI ȘI PRODUSE FARMACEUTICE

EXECUTĂ:
Piese industriale de toate tipurile din bachelită și aminoplast, pentru înlocuirea materialelor feroase și neferoase precum și a lemnului

Pentru producția de serie executăm proiectarea și sculele necesare presării pieselor comandate.

UZINELE TEXTILE-CISNĂDIE

produce:
● COVOARE PLUSATE
● STOFE DE PALTOANE
● PLEDURI

ELEGANT ÎMBRĂCAT

CU CONFECȚIILE PRODUSE DE

STEFAN ROSIE

SIBIU

Cereti imprimaturile:

- LUDMILA • ȘTEFANIA
- INDIAN • CAROLINA
- DIFTINĂ (uni și imprimată)

produse de

INTREPRINDERILE
TEXTILE
GALAȚI

ANUNȚ

Intreprinderea forestieră Mîneciu anunță repunerea în circulație, de la data de 21 iunie 1964, a trenurilor speciale pe distanța Mîneciu-Cheia, cu plecarea din Mîneciu în fiecare duminică la orele 9,15 și înapoierea din Cheia la orele 18, asigurînd legătura cu trenurile C.F.R.

În zilele de lucru trenuri normale cu plecarea la orele 12 și înapoierea din Cheia la orele 16,30.

Coasta lui Adam

— Iți lipsește o coastă. Unde-i?
Acelea au fost primele cuvinte rostite de Eva.
— Stai să-ți explic, dragă. Creatorul n-a avut destul material și a trebuit să te plămădească din coasta mea.
Ea stătea în fața lui — creatură divină — și-ți țintuia cu privirea:
— Știam eu că-ți risipești coastele pentru femeii!
Pe Pământ se înfiripase viața de familie.

Iov

— Mă iubește!
— Nu te iubește!
— Mă iubește!
— Ba nu te iubește! — îi spuse Satana lui Dumnezeu și-l arătă limba.
— Cum așa? — protestă Dumnezeu. — De ce crezi că Iov nu mă iubește? Trăiește respectând toate canoanele, nu cirtește...
Satana izbucni în ris:
— Și de ce-ar cirți? Are vreo șapte mii de oi și vreo

trei mii de cămile, ca să nu mai punem la socoteală boii și măgarii... Judecă singur, Părinte: cum să cirtești cu o avere ca asta?

Domnului îi pieri glasul.
— Piei din fața mea, Satană! — strigă el și-și făcu semnul crucii.

— Ba nu pier! Ți-ai dat seama că am dreptate.
— Bine! — rosti Dumnezeu. — Atunci privește aici!
Și întreaga avere a lui Iov lu prefăcută în scrum.
Dar Iov nu cirți.
— Domnul a dat, domnul a luat, — spuse el, exact așa cum scrie în Biblie.

Satana se fistici:
— M-ai biruit, părinte. Pe când revanșa?
— Mai ai răbdare, rogu-te! — se înveseli Dumnezeu.
Și familia lui Iov pieri, toți pînă la unul.
— Domnul a dat, domnul a luat, — repetă nefericitul Iov.

— Privește, privește!
Și asupra lui Iov se abătură toate bolile pe care Domnul le avu la îndemînă.

— Destul! — hohoti Satana și lacrimile i se rostogoliră șiroale pe mușchi necurați. — Te iubește, fără doar și poate că te iubește! Dar de ce să-ți bați joc de om în halul ăsta?

Cain

Istoria era încă în fașă cînd a și fost exterminată jumătate din omenire: Cain l-a ucis pe Abel.

Apoi zilele au pornit să curgă molcom. Cain s-a dovedit un bun gospodar: a deprins repede meșteșugul lucrării pămîntului, pe care l-a populat cu un mare număr de urmași. Și nu o dată le spunea copiilor care nu știau să prețuiască toate astea:

— Aveți grijă, copii, de pămîntul ăsta pentru care a murit unchiul vostru!

Ioan Propovăduitorul

Ioan Propovăduitorul s-a retras în deșert spre a propovădui cuvîntul Domnului. În primele zile nu s-a simțit în largul lui fără ascultători, dar treptat s-a obișnuit, ba chiar a prins gust de singurătate și a înființat ziarul „Glasul celui ce predică în pustiu”.

Felix Krivin

mozaic moscovit

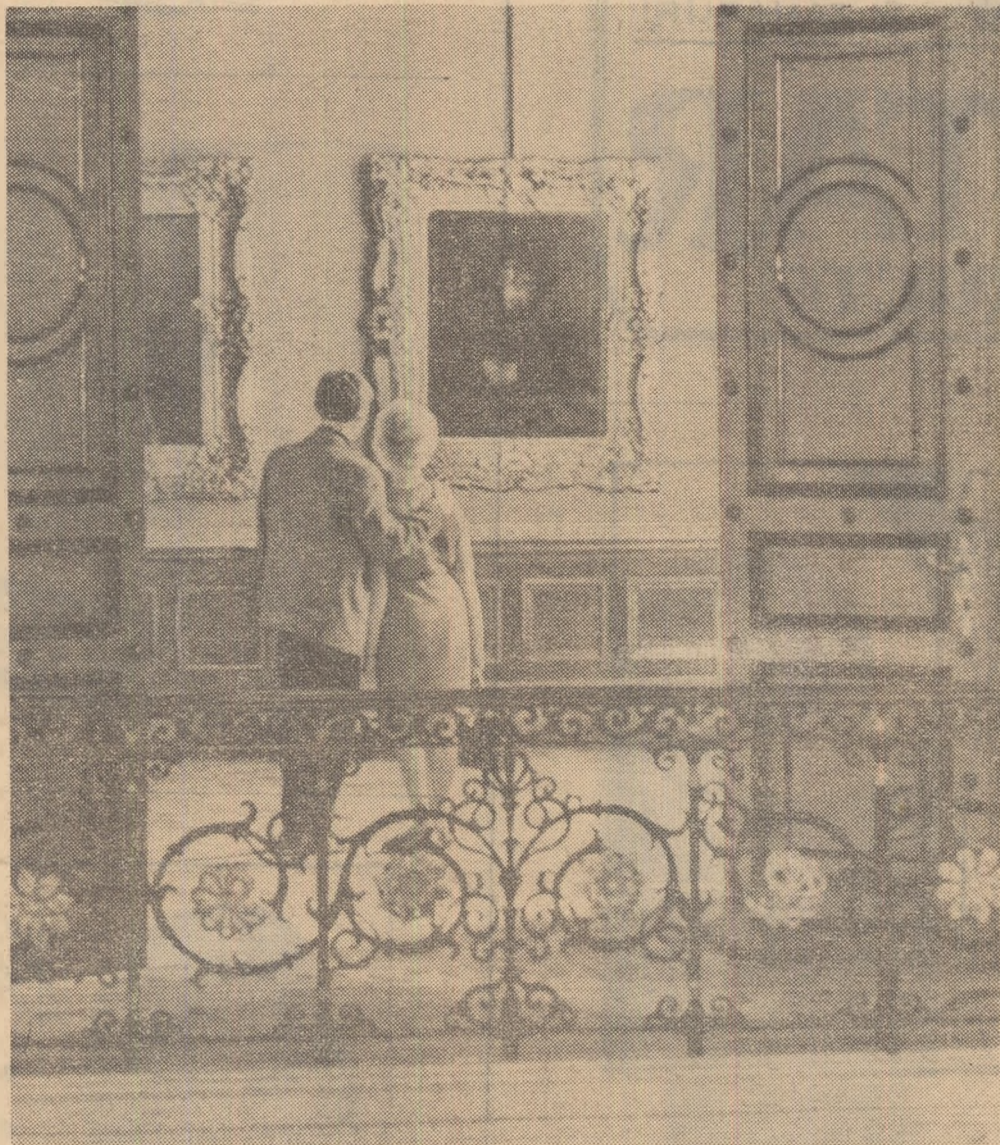
● Cea mai lungă stradă din Moscova este șoseaua Varșoviei, cu o lungime de 14 kilometri. Iar cea mai scurtă dintre străzile moscovite este strada Venetianov, de abia... 48 de metri. În privința vechimii, întietatea revine străzii Velikaia, amintită într-un letopiseț din 1468 și situată în zona actualei străzi 25 Octombrie. În schimb, titlul de „cea mai tinăra” stradă trebuie atribuit unei intrări din noul cartier aflat în construcție în apropierea pieței Dobrinskaiia și care, deocamdată, nu are nume.

● Cea mai mare piață din Moscova este evident Piața Roșie, cu o suprafață de 74 813 m². Dar cea mai mică piață moscovită? Este piața Kuibîșev (2 676 m²) din fața Camerei unionale de comerț.

● Cel mai răspîndit nume de familie este incontestabil Ivanov. La Moscova locuiesc actualmente 90 000 de Ivanovi. Dar numele cel mai puțin răspîndit? De fapt în capitala sovietică nu există unul singur, ci o mie de nume unice. Printre acestea sînt și următoarele: Zaiuliev, Ihoak, Pliceak și chiar un... Robinson Crusoe!

● Cea mai călduroasă zonă moscovită o reprezintă, după ultimele calcule, raionul Balciuga. Temperatura medie anuală a acestui raion este de plus 4,8 grade. Dar în cuprinsul Moscovei există și un „pol al frigului”. Acesta este situat în regiunea Academiei agricole „Timireazev” și a Expoziției realizărilor economiei naționale a U.R.S.S., unde indicele temperaturii medii anuale nu depășește 3,8 grade. (Așadar, în cadrul aceluiași oraș, întîlnim o diferență de temperatură de un grad!)

● Locul cel mai expus vînturilor este cartierul sud-vestic al Moscovei și Colinele Lenin. În privința zonei celei mai calme a orașului... moscovitii ar putea enumera o sumedenie de străduțe și intrări liniștite, ferite de zgomot și forfotă.

Ermitașul a împlinit venerabila vîrstă de 200 de ani dar comorile lui nu vor îmbătrîni nicînd.

PRINȚESA NOCTURNĂ

Se numea Evdokia Ivanovna Golișina dar în cercurile înaltei societăți petersburgheze de la începutul secolului trecut i se spunea „prințesa nocturnă”.

Femeie frumoasă, inteligentă și instruită, Evdokia Golișina purta calvarul unei obsesii chinătoare. În adolescență, o țigancă îi prezisese că va muri tinăra, în toiul nopții. Gîndul acesta o însoțea pretutîndeni, făcînd-o să aștepte cu teamă venirea fiecărei seri. În cele din urmă a hotărît să-și schimbe radical felul de viață, transformînd ziua în noapte și noaptea în zi.

Și astfel, în casa somptuoasă de pe strada Millionnaia viața a început să capete un curs cu totul neobișnuit. Ziua, în timp ce întreg orașul cunoștea forfota cotidiană, acolo totul rămînea cufundat în liniștea somnului iar o dată cu căderea nopții revenea la viață. Atunci, porțile intrării se deschideau larg pentru a primi numeroșii oaspeți.

Salonul prințesei Golișina intru-nea multe din celebritățile vremii. Il frecventau Karamzin și Jukovski, Viazemski, Alexandr Bestujev, Nikolai Turgheniev, Griboedov. Proaspăt absolvent de liceu, în vîrstă de 18 ani, venit pentru un timp la Petersburg, Pușkin a fost prezentat la rîndul său prințesei, de care s-a îndrăgostit nebunește, deși între ei era o respectabilă diferență de vîrstă — nu mai puțin de... două decenii.

Poetul a păstrat totdeauna o frumoasă amintire acestei iubiri din prima tinerețe. Printre cărțile aflate în biblioteca lui s-a găsit și un suvenir la care Pușkin ținea foarte mult: un studiu intitulat „Analiza forței”, în limba franceză, al cărui autor e chiar Evdokia Golișina.

Salonul fermecătoarei amfitrioane petersburgheze a fost martorul primelor lecturi din multe capodopere literare, astăzi cunoscute în întreaga lume. Pușkin și-a citit aici oda „Li-

bertății”, cînd cerneala nu apucase încă să se zvînte pe coala așternută cu slove înfrigurate. Iar Griboedov a cules tot aici aplauzele după cea dintîi lectură a piesei sale „Prea multă minte strică”.

Dacă acest salon literar nocturn era atît de familiar intelectualității ruse, pentru oaspeții străini el părea, însă, o curiozitate deplasată. Lucru ce l-a determinat pe Balzac, aflat într-o călătorie la Petersburg, să refuze categoric curtenitoarea invitație a prințesei de a-i face o vizită: „Stimată doamnă!, i-a scris marele romancier francez. La noi se invită noaptea numai doctorii, și aceștia doar atunci cînd sînt bune cunoștințele ale pacientului. Eu nu sînt însă doctor”.

Previțiunea care a avut un rol atît de hotărîtor în viața „prințesei nocturne” nu s-a adevărit. Evdokia Golișina a trăit pînă la 70 de ani.

Z. M.

Confecționați-vă un cort

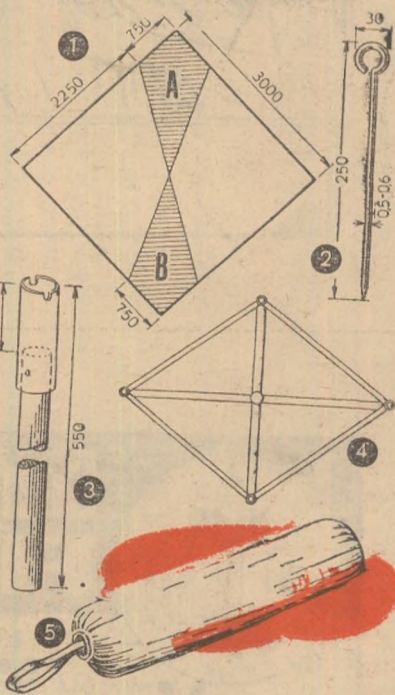
A sosit vremea excursiilor și deci a cabanelor arhipline. Aglomerația nu vă deranjează, însă, dacă sinteți fericitul posesor al unui cort. Dacă nu... confecționați-l după modelul pe care vi-l oferă revista „Tehnika-molodioji”.

Coaseți materialul impermeabil în așa fel încît să aibă dimensiunea de 3x3 m (1). Apoi tăiați clinii A și B (din care veți confecționa punga cortului (5)). Uniți cele două bucăți și întăriți-le la cusături și la margini cu un șnur lat de circa 20 mm (4), pe care-l lăsați mai lung în colțuri pentru a forma din el ochiurile de prindere. În centrul cortului coaseți o bucată rotundă (100 mm diametru) de material rezistent.

Cele șase elemente de sprijin (3) confecționați-le din cartușe goale de vîntoare. Înfigeți în cartușe șase țărushi și fixați-i cu nituri (sau cuie). Prin partea superioară, retezată, a cartușului veți bate culele pentru sforile de întindere. Aceste cuie (2) le confecționați din sîrmă de duraluminiu (6 mm diametru) și le ascuțiți la capăt. Pentru sfori folosiți o frînghie de rufe. Sforile de întindere se fixează de ochiurile din colțurile cortului cu ajutorul unor bețișoare (diametru — 8 mm, lungime — 44 mm).

Cortul e prevăzut pentru 2—3 persoane și tot atîtea motociclete. Poate fi montat și pe o barcă servind, în acest caz, și de velă.

Spor la treabă și odihnă plăcută!

- 1) Tiparul cortului
- 2) Cuiul pentru sfoara de întindere
- 3) Element de sprijin
- 4) Întărițiurile din șnur cu ochiuri în colțuri
- 5) Punga cortului

Cu ochi... fără sprîncene

Iată numele lor: 1) Leul. 2) Pantera neagră. 3) Bufnița. 4) Marabu. 5) Zebra. 6) Crocodilul. 7) Rinocerul. 8) Broasca țestoasă.